

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN

GEMEENTE WIJCHEN 2018-2022

Opdrachtgever: gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal en Wijchen
Projectnr: WIJ015-0001
Datum: 14 november 2017

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN

GEMEENTE WIJCHEN 2018-2022

drachtgever: gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal en Wijchen
Projectnr: WIJ015-0001
Rapportnr: 20171114-01
Status: Concept
Datum: 14 november 2017

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

© 2014 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

Opsteller:
DS

A blue ink signature of the author, DS.

Verificatie:
HVK

A black ink signature of the verifier, HVK.

Validatie:
HVK

A black ink signature of the validator, HVK.

The logo for Kragten, featuring the word 'kragten' in a blue, lowercase, sans-serif font. A vertical yellow bar is positioned behind the 'g' and 't', extending above and below the letters.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	9	
1	INLEIDING..... 13	
1.1	Aanleiding	13
1.2	Proces	14
1.3	Leeswijzer	14
2	BELEIDSKADER EN ONTWIKKELINGEN 15	
2.1	Wettelijk en Beleidskader	15
2.2	Ontwikkelingen	15
2.2.1	Klimaat	15
2.2.2	Omgevingswet	16
2.2.3	Cultuuromslag	16
3	REGIONALE VISIE 17	
3.1	Stedelijk afvalwater	17
3.2	Afvloeiend hemelwater	18
3.3	Oppervlaktewater	19
3.4	Grondwater	20
4	UITGANGSPUNTEN ZORGPLICHTEN 21	
4.1	Stedelijk afvalwater	21
4.2	Afvloeiend hemelwater	22
4.3	Grondwater	22
4.4	Stedelijk oppervlaktewater	23
4.5	Communicatie en participatie	24
5	SAMENWERKING IN DE PLANPERIODE 27	
5.1	Samenwerking VGRP	27
5.2	Regionale samenwerking	27
5.2.1	Werkeenheden Regio Nijmegen (WRN)	27
5.2.2	Netwerk Waterketen regio Rivierenland (NWR)	27
5.2.3	Samenwerking WRN en NWR	28
5.2.4	Samenwerking waterschap	28
5.3	Harmonisatie financiële uitgangspunten	28
5.3.1	Toerekening	28
5.3.2	Kostendeckingsplannen	29
6	EVALUATIE VOORGAANDE VGRP 30	
6.1	Inleiding	30
6.2	Evaluatie rioolbeleid	30
6.3	Verbetermaatregelen	31
6.4	Onderzoeken	33
6.5	Rioolbeheerplan	35
6.6	Personele invulling	38
6.7	Financiële invulling	39
7	HUIDIGE SITUATIE 41	
7.1	Inleiding	41
7.2	Rioolbeheer	41
7.3	Niet aangesloten bebouwing	41
7.4	Hydraulisch en milieutechnisch functioneren	41

8	PLANPERIODE	45
8.1	Inleiding	45
8.2	Planvorming en onderzoek	45
8.3	Verbeteringsmaatregelen	46
9	ORGANISATIE EN KOSTENDEKKING	49
9.1	Analyse personele middelen	49
9.2	Uitgaven rioleringen.....	49
9.2.1	Exploitatielasten.....	49
9.2.2	Kapitaallasten gerealiseerde projecten en nieuwe projecten.....	50
9.2.3	Vervangingskosten rioleringsonderdelen	51
9.2.4	Totale uitgaven rioleringen	51
9.3	Kostendeckingsberekening.....	51
9.4	Rioolheffing	52
9.5	Ambtelijke samenwerking gemeenten Druten en Wijchen	54

BIJLAGEN

B1	AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN
B2	WETTELIJKE KADERS EN RELATIE (WATER)BELEID
B3	HET DENKSTAPPENMODEL
B4	TOEREKENING AAN DE RIOOLHEFFING
B5	KOSTENDEKKINGSPLAN BEREKENING
B6	RAADSVORSTEL
B7	RAADSBESLUIT

TABELLEN

Tabel 1	Wettelijk en beleidskader voor het VGRP 2018-2022	15
Tabel 2	Symbalen aanduiding voortgang	31
Tabel 3	Evaluatie verbetermaatregelen.....	32
Tabel 4	Evaluatie onderzoeken	33
Tabel 5	Evaluatie maatregelen rioolbeheerplan	36

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1	Vervanging van het transportriool in de Oosterweg tussen de Mr. Van Coothlaan en De Steenoven (2014).....	13
Afbeelding 2	Anticiperen op de Omgevingswet.....	14
Afbeelding 3	Water op straat in de Loffertweg (Hernen) na de hoosbui van 30 augustus 2017.....	16
Afbeelding 4	Oogsten van het riet van het helofytenfilter langs de Groenewoudseweg (2012).....	17
Afbeelding 5	Rioolwerkzaamheden in de Kasteellaan tussen de Bronckhorstlaan en de Ringlaan (2013).....	21
Afbeelding 6	Educatieve grondwaterpeilbuis in de Diemewei 40 ^{ste} straat (2015).....	24
Afbeelding 7	Wadi langs de Marskramer (Huurlingsedam fase 1) na een flinke regenbui (2016).....	30
Afbeelding 8	Overstortmes in het bergbezinkbassin langs de Meerdreef (2015).....	31
Afbeelding 9	Pilot met de Oxateur (biofilter) in de Kasteelgracht (2013).....	34
Afbeelding 10	De rioolstelsels in de gemeente Wijchen.....	35
Afbeelding 11	Rioolvervanging in de Oud Ravensteinseweg (2012).....	38
Afbeelding 12	Ontgravingswerkzaamheden t.b.v. de verruiming van de A-watergang achter het bergbezinkbassin in de Zesweg fase 1 (2017).....	46
Afbeelding 13	Plaatsing nieuwe duiker achter het BBB Zesweg (2017).....	50
Afbeelding 14	Totale uitgaven riolering.....	51
Afbeelding 15	Ontwikkeling equivalente rioolheffing.....	53
Afbeelding 16	Ontwikkeling voorziening.....	53

SAMENVATTING

De gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal en Wijchen hebben dit Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) gezamenlijk opgesteld. De gemeenten stemmen beleid en ambitie af, maar laten ruimte voor gemeente-specifiek beleid. Het rapport bestaat daarom uit een gezamenlijk deel en een gemeente specifiek deel.

Gezamenlijk deel

Ontwikkelingen

De voornaamste ontwikkelingen op het gebied van stedelijk waterbeheer zijn de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (met betrekking tot het veranderende klimaat), de komst van de omgevingswet en de cultuuromslag in relatie tot doelmatig water(keten)beheer volgens het Bestuursakkoord water (2011).

- In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie zijn gezamenlijke ambities vastgelegd voor rijk, provincies, waterschappen en gemeenten: uiterlijk in 2020 is klimaatbestendig en water robuust inrichten onderdeel van het beleid en handelen, in 2050 is Nederland zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust ingericht. Het klimaatbestendig maken van stedelijk gebied vergt bewuste keuzes bij stedelijke inrichting en stedelijke activiteiten. Ruimtelijke functies moeten onderling op elkaar afgestemd zijn en de ruimtelijke effecten op waterhuishouding (en vice versa) moeten vastgelegd worden in een bestemmingsplan of omgevingsplan.
- Tijdens de planperiode van dit VGRP verandert de plek die het plan inneemt in het (afvalwater)beleid door de komst van de Omgevingswet. Daarop is geanticipeerd door andere beleidsvelden mee te nemen in het proces. De Omgevingswet integreert veel van de bestaande regelgeving, maar wijzigt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden niet. De zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater blijven bestaan en komen straks terug in de omgevingsvisie.
- Sinds het Bestuursakkoord Water (2011) ligt de focus op doelmatig water(keten)beheer. De cultuuromslag van sterk normatief beleid naar een meer effectgerichte benadering is een feit.

Regionale visie

In regionaal verband is een visie op de waterketen gevormd in samenwerking met gemeenten en waterschap. Deze gezamenlijke toekomstvisie op de ontwikkeling van de waterketen is bedoeld om tot een beter waterketenbeheer te komen. De titel van deze visie is 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. In de visie worden per watertaak de relevante ontwikkelingen gesignaleerd, de situatie rond 2020 geschetst én de gewenste situatie voor 2050 geformuleerd. Oplossingen voor bestaande vraagstukken worden minder vanuit de eigen verantwoordelijk van de gemeente benaderd, maar meer vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Uitgangspunten zorgplichten

De gezamenlijke beleidsuitgangspunten van de gemeenten op het gebied van riolering en water zijn per zorgplicht (afvalwater, hemelwater en grondwater) uitgewerkt. Ook voor de flankerende onderwerpen stedelijk oppervlaktewater, communicatie en participatie zijn gezamenlijke beleidsuitgangspunten uitgewerkt.

Samenwerking in de planperiode

Een belangrijke pijler van het Bestuursakkoord Water, naast de financiële besparingsdoelstellingen, is samenwerking. Samenwerking gaat over meer dan alleen kostenbesparing. De gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen hebben zich samen met de gemeenten Berg en Dal en Nijmegen en Waterschap Rivierenland georganiseerd in het samenwerkingsverband (afval)waterketen Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN). De gemeente West Maas en Waal heeft zich samen met negen andere gemeenten en Waterschap Rivierenland georganiseerd in het Netwerk Waterketen regio Rivierenland (NWR). De gemeenten willen de financiële uitgangspunten voor hun rioolzorg harmoniseren.

Gemeente specifiek deel

Evaluatie voorgaande VGRP

Het voorgaande verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) van de gemeente Wijchen heeft betrekking op de planperiode 2011 tot en met 2015. De gemeenteraad heeft de looptijd van het vorige plan verlengd tot en met 2017.

In de periode 2011-2017 was een formatie-uitbreiding voorzien van 0,5 fte voor een structurele aanpak van hemelwaterprojecten. Door de samenwerking in de afvalwaterketen was de verwachting dat de becijferde formatie-uitbreiding niet nodig zou zijn. De veronderstelde tijdsbesparing is echter niet ingetreden. De totstandkoming van de regionale samenwerking blijkt juist meer tijd te hebben gekost, waardoor de toch al onder druk staande planning in een (beperkt) aantal gevallen niet is gehaald.

De voorgenomen verbetermaatregelen en onderzoeken zijn grotendeels uitgevoerd of nog in uitvoering. Enkele onderzoeken zijn vanwege tijdgebrek echter doorgeschoven naar de komende planperiode (2018-2022). Het beheer van de voorzieningen is over het algemeen goed uitgevoerd. Door perikelen als gevolg van de aanschaf van een nieuw software pakket voor beheer is er een achterstand in het actualiseren van de beheergegevens. De voorgenomen rioolvervangingen en het groot onderhoud aan installaties is voor het overgrote deel uitgevoerd. Enkele projecten zijn echter uitgesteld.

De geprognostiseerde financiële situatie in het vorige VGRP is grotendeels uitgekomen.

Huidige situatie

Parallel aan het opstellen van dit vGRP is het rioolbeheerplan 2018-2022 opgesteld. In het Rioolbeheerplan is een omschrijving van het rioolstelsel van de gemeente Wijchen opgenomen, is de huidige toestand van de objecten vastgelegd en is het beheer van de riolering omschreven.

Met betrekking tot het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de rioolstelsels in de verschillende kernen van de gemeente Wijchen zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. De bevindingen van deze onderzoeken zijn vastgelegd in dit vGRP. Grofweg kan gesteld worden dat in alle kernen water op straat berekend wordt bij de maatgevende bui. De vuiluitworp vanuit het rioolstelsel op oppervlaktewater is bij alle kernen hoger dan de referentie met uitzondering van de kern Hernen. Het functioneren van de riolering in het gebied Bijsterhuizen wordt in 2018 onderzocht.

Maatregelen, middelen en kostendekking

In het kader van de kostendekkingsplan berekening rioleringen zijn alle uitgaven en inkomsten, alsmede overige zaken zoals toegerekende rente en inflatie tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast.

De maatregelen en onderzoeken voor de invulling van de afvalwaterzorgplicht en hemelwaterzorgplicht in de komende planperiode zijn uiteengezet. Ook zijn er overkoepelende maatregelen uit samenwerkingen opgenomen. De huidige personele bezetting bedraagt 4,4 fte, wordt voldoende geacht en wordt waar nodig gecombineerd met uitbesteding van taken.

In de exploitatielasten zijn de uitgaven overgenomen vanuit de begroting en waar nodig met ingang van 2018 aangepast. De exploitatielasten lopen in de planperiode op van € 1,86 miljoen in 2018 naar structureel € 2,00 miljoen vanaf 2022. Ook de rekenrente loopt op van 1,75% naar 2,25%. Dit heeft invloed op de bestaande kapitaallasten.

Vanuit het BasisRioleringsPlan en de samenwerkingsverbanden zijn maatregelen bepaald. De kosten worden op lineaire basis afgeschreven. Afhankelijk van het soort object gelden verschillende afschrijvingstermijnen tussen 5 en 60 jaar. Dit resulteert in kapitaallasten nieuwe investeringen.

De kosten van vervangingen van bestaande objecten worden ineens ten laste van de voorzieningen gebracht. Met een vervangingswaarde van € 135 miljoen zijn de vrijverval riolen de grootste kostenpost en hierbij zijn sterk fluctuerende uitgaven aanwezig.

Voor vervanging van bestaande objecten heeft een drietal voorzieningen in het leven geroepen:

- Voorziening rationeel rioolbeheer
- Voorziening mechanische riolering
- Voorziening pompinstallaties rioolgemaal

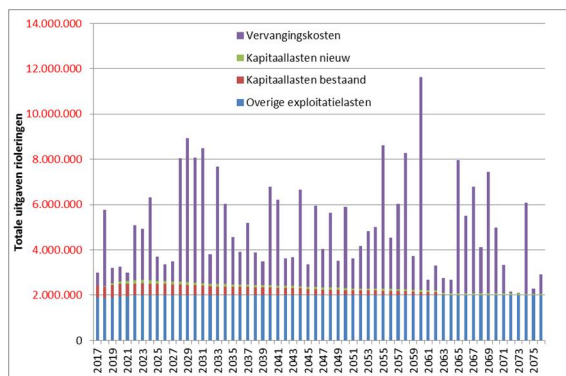
De totale stand van deze voorzieningen bedraagt per 01/01/2017 een bedrag van € 5.269.938. Voor toekomstige vervangingen is twee maal een extra dotatie uit de Algemene Voorzieningen nodig van € 2,0 miljoen in 2018 en 2019.

In het kostendekkingsplan zijn alle uitgaven waar van toepassing inclusief BTW. Met de invoering van het BTW compensatiefonds is de uitkering vanuit het Gemeentefonds komen te vervallen. De teruggaaf van de BTW vloeit naar Algemene Middelen.

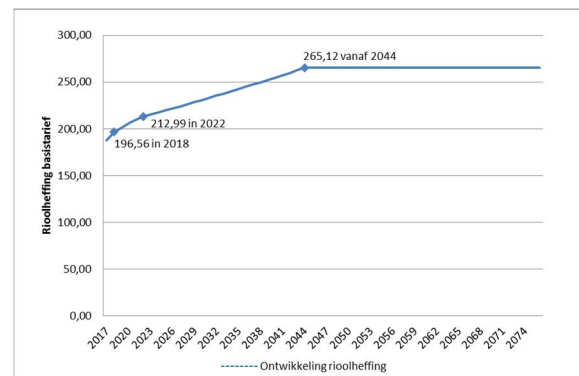
De inkomsten uit de heffing geschiedt op basis van WOZ waarde en is onderverdeeld in woningen / niet woningen en naar eigenaar / gebruiker. De percentages voor de verschillende onderdelen zijn voor 2018 ten opzichte van 2017 gewijzigd. Om een vergelijking te kunnen maken zijn de heffingsinkomsten omgerekend naar een equivalente heffing per aanslag. Voor 2018 komt dit neer op € 196,56 per aanslag. Dit kengetal komt goed overeen met de landelijke gemiddelde heffing voor een meerpersoons huishouden van € 193 in 2016. De stijging van de inkomsten is voor de komende planperiode reeds vastgesteld. In 2022 bedraagt de equivalente heffing per aanslag € 212,99.

Met deze financiële informatie is het verloop van de hoogte van de heffing op lange termijn berekend. Het blijkt dat voorgenomen heffing binnen de planperiode nodig is. Ook daarna dienen de heffingsinkomsten met 1% per jaar te stijgen. In de modelberekening is een uiteindelijk equivalente heffing berekend van € 265,12 vanaf 2044.

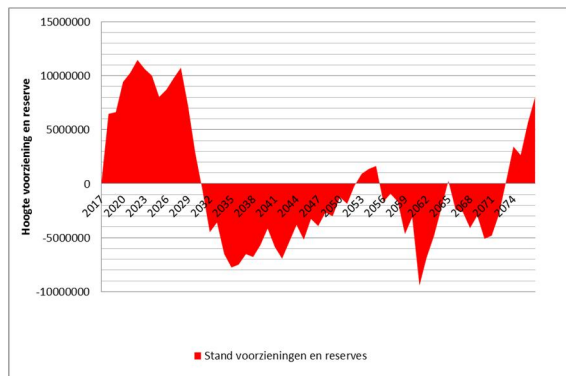
In de onderstaande afbeeldingen zijn de resultaten van de kostendekkingsplanberekening weergegeven:

Totale uitgaven

Hoogte heffing basistarief

Verloop voorziening rioleringen

Met de voorgenomen heffing is de riolering kostendekkend berekend over de rekenperiode van 60 jaar. Echter ontstaat wel een periode met een negatieve stand van de voorziening. In de afgelopen planperiode is begonnen met inzicht te krijgen in de werkelijke degeneratie van de systemen voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Dit wordt de komende planperiode voortgezet en wordt risico gestuurd beheer geïntroduceerd. De gemeente verwacht dat dit een afvallend effect heeft op de vervangingskosten en dat daardoor de negatieve stand een groot deel minder zal zijn. Extra dotaties vanuit de Algemene reserve naar de Voorziening riolering zullen daardoor in de toekomst waarschijnlijk niet meer nodig zijn. De uitkomsten van dit onderzoek, de gevolgen voor de uitgaven en daarmee het verloop van de voorzieningen volgt uit de periodieke bijstelling van het kostendekkingsplan.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeenten Beuningen, Druten en West Maas en Waal hebben het voorgaande Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2013-2017 gezamenlijk opgesteld. Voor de herziening bundelen zij de krachten met de gemeenten Heumen en Wijchen. Hierdoor versterken de partijen elkaar en leren als een collectief. In groter regionaal verband is een visie gevormd. De gemeenten stemmen beleid en ambitie af, maar laten ruimte voor gemeente-specifiek beleid.

Met dit Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan geven de gemeenten invulling aan hun zorgplicht voor (stedelijk) afvalwater, hemelwater en grondwater, alsmede een doelmatig en duurzaam beheer van de gemeentelijke riool- en watervoorzieningen en oppervlaktewater.

Riolering draagt bij aan de volksgezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving en beschermt de bodem, het grond- en oppervlaktewater. De aanleg en het beheer van riolering zorgt dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd en voorkomt de directe ongezuiverde lozing van afvalwater op bodem- of oppervlaktewater. Daarnaast zorgen riolering en stedelijke watervoorzieningen voor de af- en ontwatering van de bebouwde omgeving.

Afbeelding 1 Vervanging van het transportriool in de Oosterweg tussen de Mr. Van Coothlaan en De Steenoven (2014).

1.2 Proces

Tijdens de planperiode van dit VGRP verandert de plek die het plan inneemt in het (afvalwater)beleid door de komst van de Omgevingswet. Daarop is geanticipeerd door andere beleidsvelden mee te nemen in het proces. De raakvlakken met de beleidsvelden die betrokken zijn bij ruimtelijke ordening en openbare ruimte (inrichting en beheer) zijn inzichtelijk gemaakt.

Voor het versterken van de samenwerking tussen de gemeenten en het waterschap, bij het opstellen van het VGRP, is de werkmethode 'de Werkplaats' toegepast. Bij deze methode staat het delen en uitwisselen van kennis centraal. Hierbij gaat het niet alleen om de expliciete kennis (kennis die gemakkelijk op papier te zetten is), maar ook om de impliciete kennis (ervaring en gebiedskennis). Er hebben drie werkplaatsessies plaatsgevonden:

1. Visie, beleid en Omgevingswet
2. Ambities en samenwerking
3. Financiën

De resultaten van de sessies zijn verwerkt in dit rapport.

Dit VGRP is opgesteld in opdracht van het college van Burgemeester en Wethouders en vastgesteld door de gemeenteraad.

1.3 Leeswijzer

Het rapport bestaat uit een gezamenlijk deel en een gemeente specifieke deel.

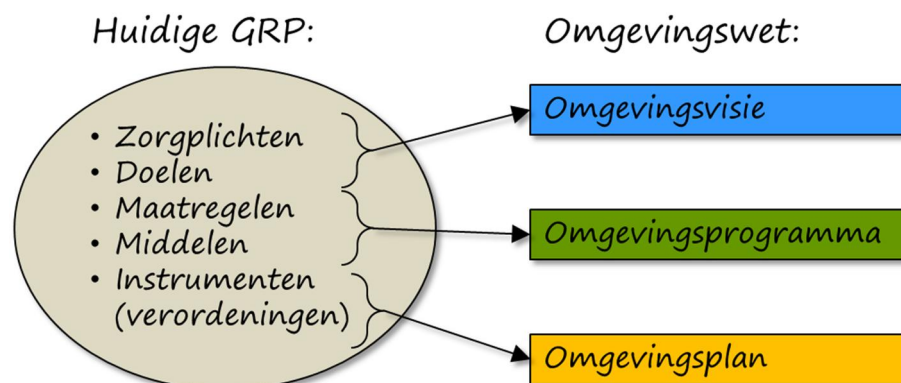
Het gezamenlijke deel bestaat uit hoofdstuk 1 tot en met 5 en bevat:

1. De inleiding.
2. Het beleidskader en actuele ontwikkelingen.
3. De regionale visie.
4. De gezamenlijk beleidsuitgangspunten voor de zorgplichten.
5. De samenwerking.

Het gemeente specifieke deel bestaat uit hoofdstuk 6 tot en met 9 en bevat:

6. Een evaluatie van de voorgaande planperiode.
7. Een omschrijving van de huidige situatie (wat hebben we).
8. Een uitwerking van de plannen per zorgplicht (wat we willen bereiken).
9. De benodigde organisatie en kostendekking (wat is daarvoor nodig).

Met de indeling van het rapport sluiten we aan bij de nieuwe Omgevingswet. De hoofdstukken kunnen na de invoering van de Omgevingswet eenvoudig gescheiden worden naar de omgevingsvisie (hoofdstuk 2 t/m 4), het omgevingsprogramma (hoofdstuk 7 t/m 10) en het omgevingsplan.

Afbeelding 2 Anticiperen op de Omgevingswet

2 BELEIDSKADER EN ONTWIKKELINGEN

2.1 Wettelijk en Beleidskader

De meest relevante wettelijke- en beleidsdocumenten die een relatie hebben met het VGRP zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Wettelijk en beleidskader voor het VGRP 2018-2022

Europees beleid	- Kaderrichtlijn Water
Rijksbeleid	- Wet Milieubeheer - Wet gemeentelijke watertaken - Besluit Lozing Afvalwater Huishoudens - Besluit Lozen Buiten Inrichtingen - Activiteitenbesluit - Wet informatie uitwisseling ondergrondse netten WION (toekomstig de WIBON) - Bestuursakkoord Water
Provinciaal beleid	- Omgevingsvisie Gelderland
Waterschapsbeleid	- Waterbeheerprogramma 2016-2021 waterschap Rivierenland - Afsprakenkader Riolerings 'Samen door een buis'

Een nadere toelichting op de voor het VGRP voornaamste wettelijke documenten en beleidsdocumenten is terug te vinden in Bijlage B2.

2.2 Ontwikkelingen

2.2.1 Klimaat

Door klimaatverandering valt neerslag over een jaar genomen steeds ongelijkmatiger. Perioden met extreme droogte komen vaker voor en het aantal en de intensiteit van buien nemen toe. In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie zijn daarom de volgende gezamenlijke ambities vastgelegd voor rijk, provincies, waterschappen en gemeenten:

- Uiterlijk in 2020 is klimaatbestendig en water robuust inrichten onderdeel van het beleid en handelen, door bij regionale en lokale ruimtelijke afwegingen de klimaatbestendigheid en waterrobustheid van het eigen plangebied te analyseren ('weten'), de resultaten van deze analyse te vertalen in een gedragen ambitie en een adaptatiestrategie met concrete doelen ('willen') en de beleidsmatige en juridische doorwerking van deze ambitie te borgen voor uitvoering ('werken').
- In 2050 is Nederland zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust ingericht en bij (her)ontwikkelingen ontstaat geen extra risico op schade en slachtoffers voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is.

In 2020 moeten gemeenten verankerd hebben hoe ze omgaan met waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hittestress. Riolsystemen (ondergronds) hebben bij hevige buien niet altijd voldoende capaciteit voor de afvoer en berging van het hemelwater. Voor het borgen van een adequate afvoer en berging van het hemelwater moet ook gebruik worden gemaakt van de inrichting van de openbare ruimte (bovengronds). Daarmee wordt de gemeentelijke zorgplicht meer bovengronds zichtbaar in wegen en groen en is de relatie met ruimtelijke ordening, openbare ruimte en vergunningverlening cruciaal.

Afbeelding 3 Water op straat in de Loffertweg (Hernen) na de hoosbui van 30 augustus 2017.

Het klimaatbestendig maken van stedelijk gebied vergt bewuste keuzes bij stedelijke inrichting en stedelijke activiteiten. Bij nieuwe ruimtelijke plannen is een klimaatbestendige en water robuuste inrichting van groot belang. Ruimtelijke functies moeten onderling op elkaar afgestemd zijn en de ruimtelijke effecten op waterhuishouding (en vice versa) moeten vastgelegd worden in een bestemmingsplan of omgevingsplan.

2.2.2 Omgevingswet

Een belangrijke ontwikkeling binnen de planperiode van dit VGRP is de komst van de Omgevingswet, die medio 2019 van kracht gaat worden. De Omgevingswet gaat, veel meer dan de traditionele ruimtelijke ordening, uit van leefbaarheid en gezondheid als belangrijke speerpunten voor beleid en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet heeft tot doel om de regels op het gebied van de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen en te verminderen, en ervoor te zorgen dat regelgeving op dit terrein integraal en onderling goed afgestemd is. De Omgevingswet integreert veel van de bestaande regelgeving, maar wijzigt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden niet. De zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater blijven bestaan en komen straks terug in de omgevingsvisie.

Lokale regelgeving op het gebied van stedelijk waterbeheer krijgt een plek in het gemeentelijk omgevingsplan. Verder blijft de verplichting tot onderhoud van kapitaalgoederen bestaan en ook de separate financiële positie voor rioolbeheer in de gemeentelijke begroting blijft van toepassing. De voorziening en/of reserveriolering en de rioolheffing moeten ook met de komst van de Omgevingswet onderbouwd zijn door middel van een actueel kostendekkingsplan. De maatregelenplannen en financiële passages worden met de komst van de Omgevingswet uitgewerkt in een separaat omgevingsprogramma 'Riolering en Water' (als vervanger van het huidige plan).

2.2.3 Cultuuromslag

Sinds het Bestuursakkoord Water (2011) ligt de focus op doelmatig water(keten)beheer: Doen we de goede dingen en doen we die dingen vervolgens goed? De cultuuromslag van sterk normatief beleid naar een meer effectgerichte benadering is een feit. Hierbij staat de vertaling naar beleid en uitvoering centraal: het functioneren van het watersysteem als geheel en aanpak van knelpunten. Het Denkstappenmodel is daarbij een hulpmiddel (zie bijlage B3). In het perspectief van de cultuuromslag hebben partijen binnen de waterketen de ruimte om op basis van nieuwe kennis en inzichten in de lokale situatie, bestaande afspraken te heroverwegen.

3 REGIONALE VISIE

In regionaal verband is een visie op de waterketen gevormd in samenwerking met gemeenten en waterschap. Deze gezamenlijke toekomstvisie op de ontwikkeling van de waterketen is bedoeld om tot een beter waterketenbeheer te komen.

De titel van deze visie is 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. In de visie worden per watertaak de relevante ontwikkelingen gesignaleerd, de situatie rond 2020 geschetst én de gewenste situatie voor 2050 geformuleerd. Oplossingen voor bestaande vraagstukken worden minder vanuit de eigen verantwoordelijkheid benaderd, maar meer vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

3.1 Stedelijk afvalwater

Het gaat hier om stedelijk afvalwater in de zin van de Wet milieubeheer. Dat komt neer op al het huishoudelijk afvalwater, al dan niet vermengd met ander (afval)water.

Ontwikkelingen:

- Meer gedeelde verantwoordelijkheid van faciliterende overheid en participerende burgers.
- Meer assetmanagement en risico-benadering in plaats van normen.
- Nieuwe stoffen in afvalwater, zoals nano plastics en hormoon verstorende stoffen.
- Centraal versus decentraal verwerken.
- Innovatie.

Afbeelding 4 Oogsten van het riet van het helofytenfilter langs de Groenewoudseweg (2012).

Korte termijn (2020):

- Doelmatigheid is leidend. Hulpmiddel is het denkstappenmodel van Stowa/Rioned. De aanlegroute van maatregelen loopt over het belang van burgers en bedrijven en niet meer vanuit de sectorale verantwoordelijkheid van gemeente en waterschap. Het beschermen van de volksgezondheid en het milieu blijven de hoofddoelen.
- Afvalwater krijgt in toenemende mate waarde als grondstof en energiebron.
- Beheer van assets geschiedt vanuit een risicobenadering.
- De keten wordt beheerd als ware er sprake van één beheerder.
- Beheerders zijn zich bewust van de (toenemende) risico's van nieuwe stoffen in afvalwater.
- Waar dat uit doelmatigheidsredenen gewenst is, wordt op lokale oplossingen ingezet.
- We omarmen innovatieve oplossingen, laten ons niet uit het veld slaan door tegenvallende resultaten en zien de lering daaruit net zo goed als winst.

Gewenste situatie (2050):

- Het volledige proces van inzameling en zuivering is energieneutraal en is qua grondstoffen(terugwinning) zelfs winstgevend.
- De invloed op het milieu en de leefomgeving vanuit stedelijk afvalwater is verwaarloosbaar.
- Voor nieuwe stoffen, zoals medicijnresten en nano plastics, wordt een brongerichte benadering toegepast. Specifieke afvalwaterstromen worden daarom zoveel mogelijk gescheiden ingezameld en behandeld.

3.2 Afvloeiend hemelwater

Het gaat hier om afvloeiend hemelwater in de zin van de Waterwet (artikel 3.5). Het betreft neerslag dat via het oppervlak of via leidingen afgevoerd wordt naar de bodem of oppervlaktewater.

Ontwikkelingen:

- Toenemend bewustzijn van taakverdeling tussen overheid en percee-eigenaar.
- Afvalwater en hemelwater worden steeds meer gescheiden van elkaar ingezameld en verwerkt.
- Door klimaatverandering valt de neerslag over het jaar steeds ongelijkmatiger. In de toekomst nemen het aantal en de intensiteit van buien toe.
- Integrale benadering van de openbare ruimte.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte zijn functies op elkaar afgestemd.

Korte termijn (2020):

- Perceeeigenaren moeten afstromend hemelwater op eigen terrein verwerken. Alleen als dit redelijkerwijs niet mogelijk is, wordt het hemelwater op het oppervlaktewater geloosd of op de openbare hemelwatervoorziening. De begrippen 'redelijkerwijs' en 'doelmatig' uit de Waterwet zijn ingevuld in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.
- Ruimtelijke functies zijn onderling op elkaar afgestemd en de ruimtelijke effecten (op waterhuishouding en vice versa) zijn vastgelegd in een bestemmingsplan of omgevingsplan.
- De kwaliteit van het hemelwater bepaalt de manier van verwerken. Doel is om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater en waterbodem te voorkomen. Dat begint bij de bron, zodat hemelwater als grondstof kan worden benut. Verontreinigd hemelwater wordt lokaal behandeld, en waar dit niet doelmatig is als afvalwater naar de RVZI getransporteerd.
- De hoeveelheid hemelwater varieert in de tijd. Dat kan leiden tot droogte of overschot, met overlast of zelfs schade tot gevolg. Om te zorgen voor voldoende aanbod bij schaarste en voldoende afvoer/verwerkingsmogelijkheden bij overschot, wordt de reeks vasthouden - bergen - afvoeren gehanteerd.
- Er wordt in de openbare ruimte in toenemende mate aandacht besteed aan assetmanagement. Dat vraagt om een betrouwbare, duurzame én flexibele openbare ruimte. Niet langer wordt een normgerichte benadering van risico gehanteerd, maar een effectgerichte (kans optreden en ernst gevolgen). Om de effecten te kunnen beoordelen, worden neerslag, waterpeilen, meldingen, enz. gemonitord en geanalyseerd.

Gewenste situatie (2050):

- Iedere perceeleigenaar is zich bewust van de eigen verantwoordelijkheid voor het verwerken van het hemelwater dat op het eigen terrein valt.
- Afvalwater en hemelwater worden afzonderlijk van elkaar ingezameld, getransporteerd en verwerkt.
- Bij het gebruik en de inrichting van de openbare en private ruimte wordt rekening gehouden met klimaatadaptatie. Hoewel hinder en overlast in de toekomst wellicht vaker moeten worden geaccepteerd, zijn schade en letsel geminimaliseerd.
- De verschillende functies voor de openbare ruimte vormen geen belemmering voor elkaar.

3.3 Oppervlaktewater

Oppervlaktewater is het geheel van sloten, plassen, vijvers, kanalen, meren, beekjes en rivieren.

Oppervlaktewater omvat de leefruimte van veel planten en dieren. Voor een gezonde omgeving hebben mensen gezond en aantrekkelijk oppervlaktewater nodig. Naast het effectief bergen en functioneel aan- en afvoeren van water is de beleving van water een belangrijke pijler in de ruimtelijke ordening. Daarbij richten we ons op het recreatief gebruik (schaatsen, varen, wandelen, kijken, en dergelijke) van water én een goede waterkwaliteit met aansprekende biodiversiteit.

Ontwikkelingen:

- Op basis van klimaatmodellen wordt voorspeld dat het aantal zware regenbuien de komende decennia sterk toeneemt, gematigde regenval afneemt en er ook vaker perioden van aanhoudende droogte zullen voorkomen. Dat geeft meer kans op slechte waterkwaliteit, tekort aan oppervlaktewater voor groen en landbouw én overlast en schade door inundatie.
- Ten aanzien van de waterkwaliteit ligt de nadruk meer op mogelijke risico's die er voor bepaalde functies zijn en minder op het hanteren van normen. Voor drinkwaterwinning is bijvoorbeeld schoner water nodig dan voor recreatief watergebruik. Daarnaast richten maatregelen zich steeds meer op het resultaat dan op het doen van een inspanning (van middel naar doel).

Korte termijn (2020):

- Voor het aanpakken van kwetsbaarheden (neerslag, droogte, hitte, gezondheid) door klimaatverandering wordt een strategie bepaald. Wat kunnen we doen? Waar kunnen we grote slagen maken? Hoe financieren we het?
- Om extreme weersituaties het hoofd te bieden en hinder, overlast en schade te beperken wordt de kwetsbaarheid voor de gevolgen van klimaatverandering in kaart gebracht. Er zijn maatregelen nodig om de kwetsbaarheid te verminderen: klimaatadaptatie.
- Bij het ontwikkelen van nieuwe ruimtelijke plannen neemt klimaatadaptatie een belangrijke plaats in zodat vanuit oppervlaktewater geen nieuwe kwetsbaarheden of gezondheidsrisico's ontstaan door extreme neerslag, langdurige droogte en extreme hitte.
- Inwoners zijn op de hoogte van klimaatadaptatie, de rol van oppervlaktewater en de openbare ruimte daarin én de positieve rol die ze daar zelf in kunnen spelen.
- In de woon- en werkomgeving is water zichtbaar, bereikbaar en veilig voor bijvoorbeeld vissers en wandelaars.

Gewenste situatie (2050):

- Het oppervlaktewatersysteem is van goede kwaliteit en minder kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering.
- De inrichting, het beheer en het gebruik van het watersysteem is klimaatbestendig (regenwater-, droogte- en hittebestendig).
- Overheid en bewoners spannen zich maximaal in om schade te voorkomen, zijn zich bewust van ieders verantwoordelijkheid en participeren in het zoeken naar oplossingen.

3.4 Grondwater

Dit gaat in op de gemeentelijke zorgplicht voor doelmatige maatregelen in openbaar gebied om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand te beperken. In eerste instantie is de perceelegebaar verantwoordelijk voor het verwerken van overtollig grondwater, voor zover redelijkerwijs mogelijk. Infiltrerend hemelwater en oppervlaktewater hebben invloed op de grondwaterstand en -kwaliteit.

Ontwikkelingen:

- Periodieke veranderingen in kwel, grondwaterstanden en grondwaterstroming als gevolg van klimaatverandering (onder andere verandering neerslaghoeveelheid en -patroon).
- De (rivier)kwel zal langduriger aanwezig zijn in het voorjaar, waardoor meer vernattingschade op zal treden (schimmel, gezondheidsklachten).
- Verdroging zal toenemen door lage grondwaterstanden, wat leidt tot stankklachten en vissterfte in oppervlaktewater. In de landbouw leidt dit tot vermindering van de productie. Water vasthouden blijft belangrijk. Er wordt gezocht naar alternatieve regionale aanvulling via lokale watervoorraden.

Korte termijn(2020):

- Gemeenten hebben inzicht in de grondwaterstanden door actief meten en monitoren.
- Gemeenten vervullen loketfunctie voor vragen over grondwater.
- De bovengenoemde ontwikkelingen vergen samenwerking en slimme inrichting van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld door afkoppelen en infiltreren van hemelwater en bovengrondse afvoer via 'blauwe aders' door de stad naar retenties.

Gewenste situatie 2050:

- Verdroging in de zomer en vernatting in de winter hebben extremere vormen aangenomen. Het beheer is aangepast aan de veranderende grondwaterstanden en stroming. Het beperken van schade en overlast is een samenspel van burgers en overheid.
- Omdat de prioritering voor gebruik van oppervlaktewater uit de grote rivieren in perioden van droogte op het westen is gericht, zijn de lokale omgeving en het beheer daar op ingericht.
- De vanuit het westen optredende verzilting in het diepere grondwater is effectief aangepakt, bijvoorbeeld via infiltratie van hemel- en oppervlaktewater.
- Waterbeheerders werken als één geheel om alle partijen van voldoende water te voorzien.

4 UITGANGSPUNTEN ZORGPLICHTEN

In dit hoofdstuk worden de gezamenlijke uitgangspunten van de gemeenten op het gebied van riolering en water per zorgplicht of onderwerp uitgewerkt.

Het begrip doelmatig wordt als volgt ingevuld:

- De goede dingen doen: maatregelen dienen effectief te zijn (met de maatregelen worden de problemen voorkomen of aanzienlijk beperkt of opgelost).
- De dingen goed doen: maatregelen dienen efficiënt te zijn. Er worden geen maatregelen in openbaar gebied getroffen als alternatieven op een niet openbare probleemlocatie goedkoper of effectiever zijn.
- Een goede verhouding tussen kosten en rendement: de kosten van de maatregelen dienen in verhouding te staan met de nadelige gevolgen.

Het begrip redelijkerwijs wordt per situatie wordt een afweging gemaakt over kosten-baten, inpasbaarheid, maatschappelijke overlast.

Het begrip duurzaam gaat in op energie- en grondstofgebruik, energiewinning

Effectiviteit gaat over de mate waarin het resultaat aan het beoogde doel beantwoordt. Efficiëntie gaat over proces om tot het resultaat te komen. Doelmatigheid gaat over de combinatie van beide.

4.1 Stedelijk afvalwater

- Contact met afvalwater, bijvoorbeeld bij wateroverlastsituaties, moet vermeden worden omwille van de gezondheid.
- De ongewenste vuiluitwerp vanuit rioolstelsels op oppervlaktewater wordt vooral teruggedrongen door ontvlechting van waterstromen. Hier wordt het tevens mogelijk om grondstoffen te herwinnen en het zuiveringsproces te optimaliseren.
- Riolvervanging is geen automatisme, er wordt altijd gekeken naar alternatieven.
- Bij riolvervanging wordt rekening gehouden met de lokale omstandigheden, zoals grondwaterstanden.
- De gemeenten zoeken aansluiting bij het vigerende landelijke beleid voor stedelijk afvalwater en de landelijke voorkeursvolgorde.
- De afvoer van hemelwater of grondwater via drukriolering en/of decentrale sanities is niet toegestaan.

Afbeelding 5 Riolwerkzaamheden in de Kasteellaan tussen de Bronckhorstlaan en de Ringlaan (2013).

4.2 Afvloeiend hemelwater

- Perceeleigenaren moeten afstromend hemelwater op eigen terrein verwerken. Alleen als dit redelijkerwijs niet mogelijk is, wordt het hemelwater op het oppervlaktewater, de openbare hemelwatervoorziening of de openbare gemeente riolering geloosd.
- In het buitengebied wordt hemelwater op eigen terrein verwerkt met eventueel een overlooptmogelijkheid naar oppervlaktewater of rechtstreeks naar oppervlaktewater.
- Voor het adequaat inzamelen, transporteren en verwerken van hemelwater wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van de van de inrichting van de openbare ruimte op maaiveldniveau.
- De gemeenten reserveren planologisch ruimte (bestemmingsplan, omgevingsplan) voor het bovengronds afvoeren, bergen en/of verwerken van hemelwater. De gemeenten gaan hiervoor 'blauwe aders' inzichtelijk maken.
- Het vaststellen van de juiste (ten opzichte van het omringende maaiveld hogere) bouwpeilen is essentieel bij het voorkomen van wateroverlast. De bouwpeilen kunnen globaal vastgelegd worden in het bestemmingsplan of omgevingsplan. Bij het opstellen van de omgevingsvergunning met het definitieve bouwpeil is de inbreng van medewerker stedelijk water essentieel.
- Knelpunten en kansen voor (hemel)water zijn in beeld of worden in beeld gebracht en eenvoudige maatregelen worden uitgevoerd of meegenomen bij (her)inrichtingsplannen (werk-met-werk maken).
- Bestaande kwetsbaarheden in stedelijk gebied met betrekking tot hemelwaterafvoer worden aangepakt.
- Bij infiltratie is maatwerk noodzakelijk. Het gebied waarin de gemeenten liggen bestaat deels uit kwelgebied. In kwelgebied is infiltratie van hemelwater veelal onmogelijk, omdat het tijdens kwelperioden tot problemen leidt. Bovendien kan infiltratie op de meeste plaatsen lastig zijn vanwege de kleibodem.
- Het afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering is geen doel op zich, het is een middel om bepaalde doelen te kunnen bereiken.
- Het afkoppelen van particuliere verhardingen kan een onderdeel van het oplossen van problemen in het riool- en watersysteem zijn.

Bij de gevolgen van overtollig hemelwater wordt onderscheid gemaakt tussen hinder, overlast, schade en/of letsel.

- Hinder heeft de volgende kenmerken: kortdurende periode van water op straat, waarbij verkeer nog mogelijk is. In geval van hinder worden niet direct maatregelen getroffen. Er wordt een beroep gedaan op het acceptatievermogen van de burgers en aanpassing van hun gedrag.
- Overlast heeft één van de volgende kenmerken: langer durende periodes van water op straat, verkeer is niet meer overal mogelijk (ondergelopen tunnels, hoge waterstand op straat). In geval van overlast treft de gemeente bij de uitvoering van reconstructiewerken zodanige maatregelen dat de kans op het optreden van overlast aanmerkelijk kleiner wordt. Er wordt 'werk met werk' gemaakt, er worden geen autonome maatregelen getroffen.
- Schade en/of letsel hebben één van de volgende kenmerken: verkeer is in een groot gebied niet meer mogelijk (ondergelopen tunnels, hoge waterstand op straat), grote economische schade, gezondheidsschade (ziekten of letsels die direct te relateren zijn aan water op straat) en water in panden met schade tot gevolg. In geval van schade en/of letsel treft de gemeente in beginsel maatregelen. Er wordt echter alleen ingegrepen indien er doelmatige maatregelen voorhanden zijn die voldoende effectief zijn in verhouding tot de maatschappelijke kosten.

Schade, letsel en overlast proberen we zo veel mogelijk te voorkomen of beperken, in de wetenschap dat er altijd een bui kan vallen waarbij dat niet meer mogelijk is. We streven er naar dat water op straat niet tot gezondheidsrisico's leidt.

4.3 Grondwater

- De perceeleigenaar is zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen op het eigen perceel om de nadelige gevolgen van de grondwaterstand tegen te gaan. Hij is ook verantwoordelijk voor de bouwkundige staat van de eigen woning en de waterhuishoudkundige voorzieningen op het eigen terrein.

- Voor vragen en meldingen met betrekking tot grondwater(overlast) kan een perceeleigenaar terecht bij de gemeente. De gemeente geldt als eerste aanspreekpunt (loketfunctie).
- De gemeentelijke zorgplicht geldt alleen voor maatregelen in openbaar stedelijk gebied voor zover die niet tot de verantwoordelijkheid van het waterschap en de provincie behoren. Als de oplossing van problemen door andere overheden doelmatiger is dan maatregelen van de gemeente dan is de gemeentelijke zorgplicht niet aan de orde.
- De gemeenten vullen de verbrede zorgplicht in door doelmatige, rendabele en haalbare maatregelen in de openbare ruimte te treffen om structurele grondwateroverlast te voorkomen of te beperken.
- Bij langdurige rivierwaterstanden op de Maas en de Waal kan lokaal een aanzienlijke kweldruk of wegzijging ontstaan die de grondwaterstand significant verhoogt of verlaagt, waardoor hinder en overlast kan ontstaan. De gemeenten treffen geen maatregelen als de grondwaterhinder, -overlast, schade en letsel het gevolg zijn van rivierwaterstanden.

De gemeentelijke taakopvatting ten aanzien van de begrippen structureel en nadelig zijn op de volgende wijze verwoord:

Structurele grondwateroverlast dient:

- Wederkerend te zijn en gemeld (ten minste jaarlijks geregistreerd).
- Én gedurende langere tijd voor te komen (tenminste één maand continu).
- Én niet tijdelijk te zijn (tenminste twee jaar).
- Én stabiel of toenemend te zijn.

Met nadelige gevolgen bedoelen we:

- Chronische gezondheidsklachten.
- Óf schade aan gebouwen of infrastructuur.
- Óf het niet meer mogelijk zijn van de primaire functie vanuit het bestemmingsplan.

De gemeente registreert de meldingen en zorgt voor een doelmatige aanpak van grondwaterproblemen voor zover die onder haar verantwoordelijkheid in het openbare gebied vallen. Dit is maatwerk: per locatie wordt een afweging gemaakt op basis van doelmatigheid. Bij het afwegen van de doelmatigheid worden de omvang en duur van de overlast, de functie van de grond, de hydrologische eigenschappen van de omgeving, het aantal getroffen percelen en de benodigde financiën meegewogen.

Uitgesloten van de gemeentelijke grondwaterzorgplicht zijn:

- Situaties waarbij het de bouwkundige of waterhuishoudkundige verantwoordelijkheid betreft van de eigenaar.
- Gebeurtenissen van regionale en boven regionale oorsprong.
- Situaties die het gevolg zijn van de wijze van bouwrijp maken van de wijken die in het verleden (voor 2008) zijn aangelegd.

4.4 Stedelijk oppervlaktewater

- Gemeente en waterschap streven naar een robuust watersysteem waardoor inundatie alleen optreedt bij extreme situaties.
- Waterkwaliteitsbeheer richt zich op het functioneel gebruik van het water en de bijbehorende kwaliteitsdoelen.
- Klimaatadaptatie is gericht op het voorkomen van overlast door opwarming en verslechtering van de kwaliteit van oppervlaktewater.
- De inrichting van stedelijk oppervlaktewater wordt bij voorkeur zo natuurlijk mogelijk vorm gegeven.
- Vermesting van oppervlaktewater wordt zoveel mogelijk voorkomen.

4.5 Communicatie en participatie

Waterbewustzijn

Het waterbewustzijn van de gemiddelde inwoner is laag. Dit betekent dat de mensen zich niet bewust zijn van de risico's. Ook zijn ze weinig bekend met de maatregelen die de overheid neemt en wat ze zelf kunnen doen om de risico's te beperken. Daarnaast is onvoldoende bekend wat de eigen verantwoordelijkheid is. We hebben de wens om via communicatie-inspanningen een bijdrage te leveren aan het creëren van waterbewustzijn van inwoners.

Doelstelling

Vanuit de waterketen een bijdrage leveren aan het creëren en/of versterken van waterbewustzijn van inwoners van de gemeenten.

Deze doelstelling is vertaald naar drie concrete doelstellingen:

1. Communicatie moet leiden tot het vergroten van kennis en inzicht bij inwoners over het veranderende klimaat, ingestoken vanuit de consequenties en persoonlijke relevantie.
Wat betekent het veranderende klimaat voor jou?
2. Communicatie moet leiden tot het bevorderen van een waterbewuste houding bij inwoners: realiseren van een reële houding en verwachting ten aanzien van de risico's van klimaatverandering met begrip en draagvlak voor een eigen verantwoordelijkheid in preventie.
Het klimaat verandert. Dit doet de 'overheid' er aan en hier kan ik terecht met vragen en problemen. Ze kunnen niet alles oplossen. Ik kan er zelf ook iets aan doen.
3. Communicatie moet aanzetten tot waterbewust gedrag: inwoners mee laten denken over en uitvoering laten geven aan handelingsperspectieven.
Ik ga iets doen!

Afbeelding 6 Educatieve grondwaterpeilbuis in de Diemewei 40ste straat (2015).

Communicatiemiddelen

Binnen de waterketen regio Nijmegen wordt aan de hand van bovengenoemde doelstellingen een passend pakket aan communicatiemiddelen ontwikkeld dat door elke gemeente kan worden ingezet om het waterbewustzijn van inwoners te vergroten.

Participatie

In de waterketen zijn de rollen van overheid en burgers al enige tijd aan verandering onderhevig. Burgers worden mondiger en deskundiger, de overheid transparanter en meer servicegericht. Overheden betrekken burgers bij het vormen van beleid, het realiseren van werken en het onderhouden van openbare ruimte. Tegelijkertijd neemt de acceptatie van risico af en komen er steeds meer claims van burgers bij overheden. Door burgers en bedrijven op goede wijze te laten participeren in overheidstaken nemen wederzijds begrip en betrokkenheid toe. De waterketen vormt hier geen uitzondering op. In eerste instantie voor projecten en lokaal verwerken van hemelwater, op termijn ook voor lokaal verwerken van afvalwater.

Daarbij vertellen we niet alleen ons verhaal, maar voegen we ook waarden toe aan hun verhaal. Burgers, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties hebben een belangrijke rol bij stedelijk water- en rioolbeheer. Naast directe communicatie met burgers, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties wordt ook ingezet op voorlichting via hoveniers, installateurs, woningstichtingen en onderwijs.

5 SAMENWERKING IN DE PLANPERIODE

5.1 Samenwerking VGRP

De gemeenten hebben besloten om hun verbrede gemeentelijke rioleringsplan gezamenlijk op te stellen. Hierdoor versterken de partijen elkaar en leren ze van elkaar. De gemeenten hebben een gezamenlijke visie gevormd en beleid en ambitie afgestemd. Waterschap Rivierenland is nauw betrokken bij het gezamenlijk opstellen van de plannen en maakte onderdeel uit van het projectteam. Het waterschap had een adviesfunctie bij de totstandkoming van het VGRP, waarbij zij ook de belangen van Rijkswaterstaat vertegenwoordigen.

De samenwerking bij opstellen van de verbrede gemeentelijke rioleringsplannen is op een ongedwongen wijze tot stand gekomen. De samenwerking is niet geforceerd maar vanuit een groeiproces ontstaan. De betrokken ambtenaren hebben 'elkaar gevonden' en zijn aan de slag gegaan met het delen van kennis. Ze hebben afgestemd wat ze voor elkaar kunnen betekenen en starten gezamenlijk projecten op, zoals het opstellen van dit VGRP. Door kennis en ervaring te delen en kennisvelden onderling te verdelen, kunnen de gemeenten efficiënter werken. Bovendien beperken ze hiermee de personele kwetsbaarheid. De gemeenten stemmen processen steeds meer op elkaar af. Hierdoor zijn ze in staat om beter samen te werken.

5.2 Regionale samenwerking

Een belangrijke pijler van het Bestuursakkoord Water, naast de financiële besparingsdoelstellingen, is samenwerking. Voor de gemeenten betreft het samenwerking tussen gemeenten onderling, maar ook samenwerking met andere waterpartners zoals het waterschap. Belangrijke punten in het Bestuursakkoord Water zijn het verhogen van de doelmatigheid door de kwaliteit van het beheer te verbeteren en de kwetsbaarheid te verminderen. Het afvalwaterbeheer wordt verder geprofessionaliseerd, kennis wordt geïntensiveerd en toegepast, duurzaamheid door innovaties wordt verhoogd en de personele kwetsbaarheid van het beheer wordt vermindert door capaciteit- en kennisbundeling. In de regionale samenwerkingsverbanden worden beheer- en onderhoudstaken gezamenlijk opgepakt voor zover dit doelmatig is.

De regionale samenwerkingsverbanden in het gebied waarin de gemeenten liggen zijn aanbevolen door de Visitatiecommissie Afvalwaterketen vanuit het Bestuursakkoord Water met als doel om kosten te besparen. Samenwerking gaat echter over meer dan alleen kostenbesparing. De meeste winst zit met name in kennisdeling en het voorkomen van kwetsbaarheid. Hierbij mag niet worden ingeboet op kwaliteit. Uiteraard blijft kostenbesparing belangrijk.

5.2.1 Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN)

De gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen hebben zich samen met de gemeenten Berg en Dal en Nijmegen en Waterschap Rivierenland georganiseerd in het samenwerkingsverband (afval)waterketen Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN). Dit samenwerkingsverband is in 2014 ontstaan door samenvoeging van twee eerdere samenwerkingsverbanden rondom Nijmegen en is formeel bekrachtigd door een samenwerkingsconvenant. De WRN werkt met een stuurgroep, projectgroep, werkgroepen en een coördinator. De ambtelijke projectgroep bereidt voor, de werkgroepen werken uit en de stuurgroep beslist. Er wordt gewerkt aan de hand van jaarprogramma die door de stuurgroep vastgesteld worden.

5.2.2 Netwerk Waterketen regio Rivierenland (NWR)

De gemeente West Maas en Waal heeft zich samen met negen andere gemeenten en Waterschap Rivierenland georganiseerd in het Netwerk Waterketen regio Rivierenland (NWR). Dit netwerk is in 2013 tot stand gekomen en is formeel bekrachtigd via een samenwerkingsconvenant. Binnen het netwerk wordt op meerdere fronten samengewerkt en zijn er meerdere werkgroepen opgezet.

Net als bij de WRN wordt gewerkt met een stuurgroep, projectgroep, werkgroepen en een coördinator. De ambtelijke projectgroep bereidt voor, de werkgroepen werken uit en de stuurgroep beslist. Er wordt gewerkt aan de hand van jaarprogramma die door de stuurgroep vastgesteld worden.

5.2.3 Samenwerking WRN en NWR

Bij de opstelling van dit VGRP is er een (unieke) samenwerking tot stand gekomen tussen deze twee samenwerkingsverbanden. Beide samenwerkingsverbanden hebben behoefte aan een uniform VGRP. Hiermee wordt bedoeld een VGRP dat qua opbouw gelijk is en waarin het gezamenlijke beleid uniform verwoord staat. Dit VGRP van deze vijf gemeenten vormt HET voorbeeld voor een uniform VGRP voor zowel de WRN als het NWR.

5.2.4 Samenwerking waterschap

Sinds de Waterwet (29 januari 2009) en het Bestuursakkoord Water (april 2011) is de verhouding tussen gemeente en waterschap veranderd. Waar de verhouding voorheen hiërarchisch van karakter was, draagt deze nu het kenmerk van gelijkwaardigheid. Dit heeft een cultuuromslag in het (afval)waterketenbeheer teweeg gebracht, waarin het niet langer meer gaat om normatief gedreven beslissingen onder gescheiden verantwoordelijkheden, zie ook paragraaf 2.2.3. Gemeente en waterschap zijn samen verantwoordelijk voor de (afval)waterketen en bundelen hun krachten (kennis en capaciteit) om de voorliggende vraagstukken aan te pakken. Afspraken hierover (wie, wat, waar, hoe en wanneer) leggen gemeente en waterschap naar elkaar toe vast. Een voorbeeld is het Afvalwaterakkoord waarin gemeente en waterschap specifieke afspraken voor de afvalwaterketen hebben vastgelegd (over ketenoptimalisatie, aansluitpunten, overname, riolerings- en zuiveringscapaciteiten, enz.). De afspraken moeten uiteindelijk leiden tot verhoging van de doelmatigheid in de waterketen, verbetering van de beheer kwaliteit en vermindering van de (organisatorische) kwetsbaarheid.

5.3 Harmonisatie financiële uitgangspunten

De gemeenten willen de financiële uitgangspunten voor hun rioolzorg harmoniseren. Door uitgangspunten te harmoniseren kunnen de gemeenten efficiënter samenwerken. Vooral de onderlinge prestaties beter met elkaar vergelijken en daaruit lering trekken. Niet alle uitgangspunten worden zondermeer geharmoniseerd. Uitgangspunten zoals rentepercentages en wijze van afschrijving zijn een uitvloeisel van het financiële beleid dat een gemeente volgt en vallen daarmee onder de autonomie van iedere individuele gemeente. Per uitgangspunt wordt vastgesteld of het in aanmerking komt voor harmonisatie.

De harmonisatie van financiële uitgangspunten heeft niet alleen gevolgen voor de begroting van riolering maar ook voor andere onderdelen van de gemeentebegroting. Hierdoor is het niet mogelijk de financiële uitgangspunten op korte termijn (in het kostendekkingsplan van dit VGRP) volledig te harmoniseren.

Voor het harmoniseren van financiële uitgangspunten worden de volgende stappen doorlopen:

1. Financiële uitgangspunten van de gemeenten naast elkaar zetten.
2. Bepalen of welke uitgangspunten in aanmerking komen voor harmonisatie (sommige uitgangspunten staan vast per autonome gemeente).
3. De verschillen aangeven per uitgangspunt (vaststellen verschillen).
4. Uitzoeken waar de verschillen in zitten (inzicht in de verschillen).
5. Per uitgangspunt de verschillen beoordelen en bepalen of harmonisatie zinvol en haalbaar is.
6. Uitgangspunten harmoniseren.
7. Uitgangspunten implementeren in de kostendekkingsplannen Riolering en de gemeentelijke begrotingen.

Het resultaat van de stappen 1 tot en met 3 is opgenomen in een overzicht in de bijlage **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** De stappen 4 tot en met 7 worden in de planperiode van het VGRP uitgewerkt. Als financiële uitgangspunten uit de rioleringsbegroting raakvlakken hebben met andere taakvelden binnen de gemeentelijke organisatie moeten deze in stap 5 en 6 afgestemd worden met de betreffende taakvelden. Aangepaste financiële uitgangspunten voor de rioleringsbegroting kunnen consequenties hebben voor de begroting van andere taakvelden.

5.3.1 Toerekening

Gemeenten mogen alle kosten die gerelateerd zijn aan gemeentelijke watertaken toerekenen aan de rioolheffing. Wat wel en wat niet toegerekend mag worden is bepaald door de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (commissie BBV). De toerekening van (riool en water gerelateerde) taken

vanuit andere disciplines naar de rioolbegroting verschilt per gemeente. Bij de vergelijking c.q. harmonisatie van financiële uitgangspunten wordt inzichtelijk gemaakt hoe gemeenten omgaan met de toerekeningen.

5.3.2 **Kostendekkingsplannen**

De financiële uitgangspunten voor de kostendekkingsplannen van de individuele gemeenten zijn gezamenlijk besproken met de beleidsmedewerkers riolering en de financieel consulenten van de gemeenten. Het doel van het gezamenlijk doornemen van de financiële uitgangspunten was enerzijds het vergelijken en anderzijds om lering te trekken van de keuzes van de individuele gemeenten.

6 EVALUATIE VOORGAANDE VGRP

6.1 Inleiding

Het voorgaande verbreed gemeentelijk rioleringsplan van de gemeente Wijchen is op 2 februari 2012 vastgesteld door de gemeenteraad en omhelst de planperiode 2011 tot en met 2015. Op 12 juli 2016 is de looptijd van het voorgaande GRP door de gemeenteraad verlengd tot en met 2017. In de verlengingsperiode is het beleid van het vorige GRP voortgezet en zijn geen nieuwe maatregelen opgevoerd. Er is wel extra budget vrijgemaakt ten behoeve van het continueren van het jaarlijks afkoppelen van 1 hectare verhard oppervlak. Om inzicht te krijgen in wat er terecht is gekomen van het gevoerde beleid en de geplande maatregelen uit het vorige GRP is een evaluatie uitgevoerd. De evaluatie richt zich op wat er de afgelopen planperiode wel en niet uitgevoerd is van de voorgenomen maatregelen en onderzoeken en hoe de personele en financiële invulling is geweest.

6.2 Evaluatie rioolbeleid

Onderstaande is een terugblik opgenomen van over het gevoerde rioolbeleid in de afgelopen planperiode, uitgesplitst per zorgplicht.

Afvalwater:

- Bij nieuwbouw zijn duurzaam gescheiden rioolssystemen aangelegd.
- Bij bestaande bebouwing zijn bij vervanging duurzaam gescheiden rioolssystemen aangelegd.
- Qua vuilemissies voldoen kernen Wijchen en Batenburg niet aan de eenduidige basisinspanning.
- Het waterkwaliteitsspoor is nog niet ingevuld.
- Maatregelen zijn uitgevoerd op basis van berekeningen én metingen.

Afbeelding 7 Wadi langs de Marskramer (Hurlingsedam fase 1) na een flinke regenbui (2016).

Hemelwater:

- Bij nieuwbouw is géén hemelwater aangekoppeld.
- Bij bestaande bebouwing is afgekoppeld.
- Bij nieuwbouw voldoet het riolsysteem aan de eis van 1 maal per 2 jaar water op straat. Bestaande bebouwing voldoet daar niet helemaal aan (beperkt aantal, echter zonder overlast behalve plaatselijke laagte in kern Hernen).
- Bij wegreconstructies is rekening gehouden met berging in het wegprofiel.
- Bij nieuwbouw zijn duurzaam gescheiden riolsystemen aangelegd.
- Bij bestaande bebouwing zijn bij vervanging duurzaam gescheiden riolsystemen aangelegd.
- Maatregelen zijn uitgevoerd op basis van berekeningen én metingen.

Grondwater:

- Ontwateringseisen zijn geformuleerd: GHG mag niet hoger stijgen dan 1,0 m beneden vloerpeil begane grond, 0,7 m beneden straatpeil en 0,50 m beneden groenvoorzieningen.
- Maatregelen zijn niet doorgevoerd omdat overal aan de ontwateringseisen wordt voldaan. Vermeende grondwaterproblemen blijken steeds hemelwaterproblemen ('badkuipeffect' in kleigebieden).

6.3 Verbetermaatregelen

In het voorgaande VGRP zijn verbetermaatregelen opgenomen. In onderstaande tabellen is een overzicht opgenomen met geplande verbetermaatregelen. Hierin is de voortgang van de verbetermaatregelen inzichtelijk gemaakt.

Tabel 2 Symbolen aanduiding voortgang.

✓	Uitgevoerd
	In uitvoering/continu proces
	In voorbereiding
X	Niet meer van toepassing of achterhaald.
	Uitgesteld

Afbeelding 8 Overstortmes in het bergbezinkbassin langs de Meerdreef (2015).

Tabel 3 Evaluatie verbetermaatregelen

	Verbetermaatregel	voortgang	opmerking
1	Baggeren watergangen bij overstorten		Continu proces. Is opgenomen in het Baggerplan.
2	Verruiming A-watergang achter BBB Zesweg		In uitvoering: De verruiming is bepaald op basis van het theoretisch functioneren van de A-watergang. Daarom hebben gemeente en waterschap afgesproken om de verruiming gefaseerd uit te voeren, onder voortdurende monitoring van de waterstanden. Als het waterpeil bij overstorting minder hoog stijgt dan theoretisch door het waterschap berekend, vervalt een deel van de verruiming.
3	Verruiming A-watergang achter BBB Havenweg en Groenewoudseweg	X	Vervallen: Door de aanleg van het helofytenfilter in 2009 is de retentiecapaciteit op de A-watergang met een veelvoud toegenomen (6.400 m ³). Hierdoor blijft de stijging van het waterpeil binnen de droogleggingseisen van het waterschap.
4	Aanleg bergingsriool Bergharen	✓	In 2012 voltooid, waardoor Bergharen aan de (eenduidige) basisinspanning voldoet.
5	Afkoppelen		<p>Afgelopen planperiode is in totaal 5,63 ha afgekoppeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2011: Randweg Noord 0,05 ha (Wijchen) - 2012: 0,00 ha - 2013: Havenweg (bedrijfskavel) 0,38 ha (Wijchen) - 2013: Konijnsweg/Lijsterbesstraat 0,22 ha (Wijchen) - 2014: Emilia van Nassaustraat 0,06 ha (Wijchen) - 2014: Hoefsestraat 0,48 ha (Wijchen) - 2014: Oosterweg 0,72 ha (Wijchen) - 2015: Oosterweg (Mozaïek) 0,56 ha (Wijchen) - 2015: Oude Klapstraat (vml postkantoor + bibliotheek) 0,23 ha (Wijchen) - 2015: Spoorstraat/Teersmortelweg 0,23 ha (Wijchen) - 2016: Klapstraat/Elsthof 0,35 ha (Wijchen) - 2016: Tunnelweg 0,18 ha (Wijchen) - 2017: Kruisbergseweg 0,22 ha (Wijchen) - 2017: Kasteellaan (nieuw gemeentehuis) 0,33 ha (Wijchen) - 2017: Oostflank 1,31 ha (Wijchen) - 2017: Stationsplein (Pgarage) 0,31 ha (Wijchen) <p>Het afkoppelen is in de planperiode wat achtergebleven bij de verwachting van 1 ha per jaar. Dat hield verband met het relatief geringe aantal reconstructies/herinrichtingen, waar het afkoppelen in samenloop plaatsvindt. Daarbij wordt opgemerkt dat afgestapt is van aanleg van ondergrondse infiltratievoorzieningen (infiltratiebuizen/putten/krachten). Deze blijken erg kostbaar en zijn storingsgevoeliger. Daarom worden infiltratievoorzieningen alleen nog uitgevoerd als wadi, infiltratieveld of -berm. Omdat daar niet altijd ruimte (plaats) voor is, kon ook niet bij iedere reconstructie worden afgekoppeld.</p>
6	Plaatsen 'messen' bij overstorten	✓	<p>In 2014 voltooid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aalsburg 19^e straat (Wijchen) - Blauwe Hof 60^e straat (Wijchen) - Boomsestraat (Balgoij) - Diepvoorde 11^e straat (Wijchen) - Heilige Stoel 60^e straat (Wijchen) - Hogeweg (Wijchen) - Hoogmeer 23^e straat (Wijchen) - Kraaijenberg 74^e straat (Wijchen) - Kraaijenberg 91^e straat (Wijchen) - Meerdreef (Wijchen) - Mr. van Coothlaan (Wijchen)

			<ul style="list-style-type: none"> - Saltshof 34^e straat (Wijchen) - 't Heufke (Batenburg) - Uilengat (Bergharen) - Wijksestraat (Bergharen) - Zesakkers 21^e straat (Wijchen)
7	Opheffen overstort Kraaijenberg 71 ^e straat		Uitvoering najaar 2017.
8	Plaatsen 10 educatieve peilbuizen	✓	<p>In 2015 voltooid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diemewei 40^e straat (Wijchen) - Dorpsstraat (Bergharen) - Dorpsstraat (Hernen) - Het Veldje (Balgoij) - Heumenseweg (Wijchen) - Homborg 28^e straat (Wijchen) - Kerkstraat (Niftrik) - Oudelaan 21^e straat (Wijchen) - Suikerbergseweg (Wijchen) - Touwslagersbaan (Batenburg)

6.4 Onderzoeken

In het voorgaande VGRP zijn diverse onderzoeken opgenomen. In onderstaande tabellen is een overzicht opgenomen met de geplande onderzoeken. Hierin is de voortgang van de onderzoeken inzichtelijk gemaakt.

Tabel 4 Evaluatie onderzoeken

	Onderzoek / plan	voortgang	opmerking
1	Actualiseren BRP's		<ul style="list-style-type: none"> - 2014: Kern Wijchen - 2016: Batenburg - 2017: Hernen
2	Waterkwaliteitsspoor		Het onderzoek geldt alleen voor de kernen die wel aan eenduidige basisinspanning voldoen. Vanwege tijdgebrek is dit onderzoek doorgeschoven naar komende planperiode.
3	Incidentenplan		Voltooiing medio 2017. Vanuit de samenwerking afvalwaterketen wordt het ontwikkelde model Incidentenplan Riolering uniform voor de hele Werkeenheid Regio Nijmegen (behalve Nijmegen). Hierbij wordt gebruik gemaakt van het model van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.
4	Foutieve en illegale rioolaansluitingen	✓	In 2015 voltooid, zie ook DWAAS/HAAS. Twee grote illegale lozingen zijn getraceerd: een WKO-lozing Kerkeveld en een bedrijfslozing Celsiusstraat. De WKO-lozing Kerkeveld is per 2016 beëindigd. De illegale bedrijfslozing Celsiusstraat is nog niet tot perceelniveau getraceerd.
5	Samenstelling afvalwater	✓	DWAAS/HAAS: <ul style="list-style-type: none"> - 2015: Kern Wijchen - 2016: Batenburg (als onderdeel BRP) - 2017: Hernen (als onderdeel BRP)
6	Sanering inriekpunten injecties	✓	Het onderzoek is in 2015 voltooid. Aansluitend zijn de probleemlocaties in 2015 en 2016 gesaneerd.
7	Ombouw druk/vacuüm- naar vrijverval riolering		Het onderzoek is vanwege tijdgebrek doorgeschoven naar komende planperiode.
8	Optimalisatie rioolstelsels	✓	Het onderzoek betrof alleen kern Wijchen en is in 2016 voltooid. Bij dit onderzoek en de BRP's van Batenburg en Hernen is gebruik gemaakt van gevalideerde meetgegevens om de theoretische rekenmodellen te iken. De rekenmodellen sluiten daardoor nauw aan bij de werkelijkheid. Uit de validatie bleek dat de sommige meetgegevens onvoldoende betrouwbaar waren. Hier is nog een verbeteringslag te maken door de betreffende meetopstellingen aan te passen.

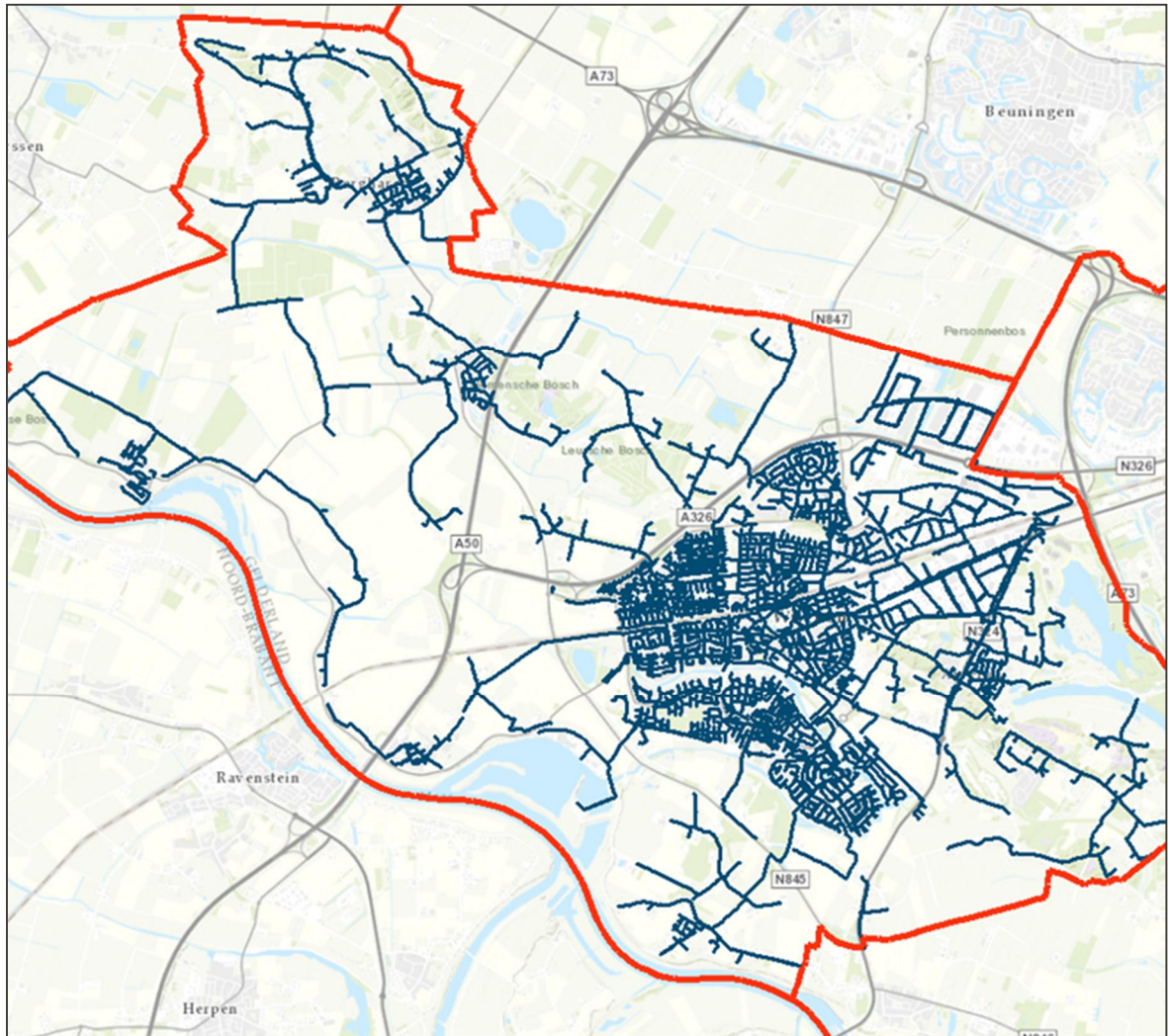
9	Zuiverende functie natuurvriendelijke oevers	✓	De pilot met een drijvend biofilter (oxateur) op de Kasteelgracht is in 2013 voltooid. Effecten werden aangetoond, maar om merkbaar de waterkwaliteit van de Kasteelgracht te verbeteren, zou de huidige beschoeiing volledig plaats moeten maken voor natuurvriendelijke oevers. Vanwege het historisch karakter van de Kasteelgracht is dit niet haalbaar, waardoor de nagestreefde waterkwaliteit niet kan worden gehaald.
10	Toetsingskader rioolaansluitingen		Voltooiing in 2017.

Afbeelding 9 Pilot met de Oxateur (biofilter) in de Kasteelgracht (2013).

6.5 Rioolbeheerplan

Parallel aan het opstellen van het GRP 2011-2015 is het rioolbeheerplan 2011-2015 opgesteld. Het beheer van de voorzieningen is over het algemeen goed uitgevoerd in de afgelopen planperiode. Er is een nieuw software pakket aangeschaft voor het beheer van de openbare ruimte, waaronder het rioolbeheer. Door grote problemen met het operationeel krijgen van beheerpakket is achterstand opgelopen in het actualiseren van de beheergegevens. Ook ontstond daardoor vertraging in het actualiseren van de jaarprogramma's voor renovatie en vervanging.

Afbeelding 10 De rioolstelsels in de gemeente Wijchen

In het voorgaande VGRP zijn maatregelen opgenomen uit het rioolbeheerplan 2011-2015. In onderstaande tabellen is een overzicht opgenomen van deze maatregelen. Hierin is de voortgang van de maatregelen inzichtelijk gemaakt.

Tabel 5 Evaluatie maatregelen rioolbeheerplan

	Onderzoek / plan	voortgang	opmerking
1	Rioolvervangingen	<p>✓</p> <p></p>	<p>Voltooid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2011: Dorpsstraat (Bergharen) - 2011: Emiliaalaantje (relining) (Wijchen) - 2011: Europaplein (relining) (Wijchen) - 2012: Kamerlingh Onnesstraat (relining) (Wijchen) - 2012: Kruisstraat/Parallelweg/'t Straatje (Batenburg) - 2012: Oude Ravensteinseweg (Wijchen) - 2013: Elzendweg/Molenweg (relining) (Bergharen) - 2013: Franciscusstraat/Silvesterstraat (Wijchen) - 2013: Heumenseweg (gedeelte) (Wijchen) - 2013: Konijnsweg/Lijsterbesweg (Wijchen) - 2013: Saltshaf 32^e straat (Wijchen) - 2014: De Ververt 10^e en 13^e straat (relining) (Wijchen) - 2014: Emilia van Nassastraat (Wijchen) - 2014: Hoefsestraat (gedeelte) (Wijchen) - 2014: Kasteellaan (gedeelte) (Wijchen) - 2014: Oosterweg (Wijchen) - 2015: Heumenseweg (gedeelte relining) (Wijchen) - 2015: Molenweg (gedeelte) (Bergharen) - 2015: Polshof (gedeelte) (Batenburg) - 2015: Teersmortelweg/Spoorstraat (Wijchen) - 2015: Veenhof 21^e, 22^e en 25^e straat (Wijchen) - 2016: Blauwe Hof 61^e straat (gedeelte) (Wijchen) - 2016: Homborg 15^e straat (Wijchen) - 2017: Blauwe Hof (diverse hofjes) (Wijchen) - 2017: Klaproosstraat (Wijchen) - 2017: Oosterweg (t.h.v. Oostflank) (Wijchen) - 2017: Veldsestraat (gedeelte) Balgoij <p>Uitgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoppenhofstraat e.o. (Hernen) - Oude Klapstraat (Wijchen) - Ringlaan (Wijchen)
2	Groot onderhoud gemalen (elektrisch en mechanisch)	<p>✓</p>	<p>Voltooid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2011: gemaal Molenhuis Bronckhorstlaan vervanging (Wijchen) - 2011: gemaal Gemeentehuis Kasteellaan vervanging (Wijchen) - 2011: gemaal voet/fietstunnel Randweg Noord vervanging (Wijchen) - 2011: gemaal voet/fietstunnel Stationslaan vervanging (Wijchen) - 2011: HWA-gemaal Dorpsstraat vervanging (Niftrik) - 2011: opvoergemaal Passeweg vervanging (Wijchen) - 2012: eindgemaal Bijsterhuizen 22^e straat vervanging (Wijchen) - 2012: gebiedsgemaal Ravensteinseweg vervanging (Wijchen) - 2012: opvoergemaal Mr. Van Coothlaan vervanging (Wijchen) - 2012: gemaal voet/fietstunnel Zuiderdreef vervanging (Wijchen) - 2013: gebiedsgemaal Bijsterhuizen (fase 3+4) 22^e straat

			<ul style="list-style-type: none"> – vervanging (Wijchen) – 2013: gebiedsgemaal Bijsterhuizen (fase 7) 30^e straat vervanging (Wijchen) – 2013: gebiedsgemaal Diemewei vervanging (Wijchen) – 2013: gemaal voet/fietstunnel Randweg Noord vervanging (Wijchen) – 2014: alle gemalen NEN 1010/NEN 3140-aanpassingen – 2014: gebiedsgemaal Celciusstraat vervanging (Wijchen) – 2015: gebiedsgemaal Hogevelde vervanging (Bergharen) – 2015: gebiedsgemaal Loonse Waard I vervanging (Niftrik) – 2014: gebiedsgemaal Stompendijk vervanging (Bergharen) – 2015: opvoergemaal Loonse Waard II vervanging (Niftrik) – 2015: gebiedsgemaal 't Blok vervanging (Bergharen) – 2015: gemaal voet/fietstunnel A50 vervanging (Hernen) – 2016: gebiedsgemaal Lagestraat vervanging (Niftrik) – 2016: gemaal voet/fietstunnel Zuiderdreef vervanging (Wijchen) – 2017: 30 st besturing vervanging elektrisch <p>Uitgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opvoergemaal (vijzel) Kraaijenberg 71^e straat vervanging (Wijchen)
3	Groot onderhoud gemalen (bouwkundig)	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;"></p>	<p>Voltooid:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2011: opvoergemaal Passeweg vervanging (Wijchen) – 2011: HWA-gemaal Dorpsstraat vervanging (Niftrik) – 2012: eindgemaal Bijsterhuizen 22^e straat renovatie (Wijchen) – 2012: gebiedsgemaal Ravensteinseweg vervanging (Wijchen) – 2013: gemaal voet/fietstunnel Randweg Noord vervangen (Wijchen) – 2014: gebiedsgemaal Stompendijk renovatie (Bergharen) – 2015: gebiedsgemaal Hogevelde renovatie (Bergharen) – 2015: gebiedsgemaal 't Blok renovatie (Bergharen) – 2015: gemaal voet/fietstunnel A50 renovatie (Hernen) – 2016: gemaal voet/fietstunnel Zuiderdreef vervanging (Wijchen) – 2017: geen maatregelen <p>Uitgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opvoergemaal (vijzel) Kraaijenberg 71^e straat renovatie (Wijchen)
4	Groot onderhoud mechanische riolering	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;"></p>	<p>Voltooid:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2011: 16 pompen + 9 vacuümkleppen mechanisch – 2011: 2 moeder- en 3 dochterkasten elektrisch – 2011: drukgemaal elektrisch en mechanisch en persleiding Berendonck (Wijchen) – 2011: 3 vacuümgemalen mechanisch Gagelvenseweg (Wijchen) + Grotestraat (Bergharen) + Parallelweg/Graafseweg (Wijchen) – 2011: vacuümgemaal elektrisch (Bergharen) – 2011: vacuümriolering gedeelte Woeziksestraat en Zesweg omgebouwd naar vrijval (Wijchen) – 2012: 6st perspompen + 6 st vacuümpompen mechanisch

			<ul style="list-style-type: none"> - 2012: vacuümriolering Bredeweg/Kortedijk/Strengstraat omgebouwd naar drukriolering (Bergharen) - 2013: 83 vacuümkleppen mechanisch - 2014: geen maatregelen - 2015: geen maatregelen - 2016: geen maatregelen - 2017: geen maatregelen
6	Groot onderhoud bergbezinkvoorzieningen		Continu proces: <ul style="list-style-type: none"> - 2011: BBB Saltshof elektrisch en mechanisch (Wijchen) - 2012: geen maatregelen - 2013: geen maatregelen - 2014: geen maatregelen - 2015: BBL 't Heufke elektrisch en mechanisch (Batenburg) - 2016: geen maatregelen - 2017: 8st besturing elektrisch

Afbeelding 11 Riolvervanging in de Oud Ravensteinseweg (2012).

6.6 Personele invulling

De gemeente Wijchen besteedt voor het uitvoeren van de verbrede rioleringszorg jaarlijks tijd aan planvorming (bijvoorbeeld het GRP, BRP's en het Rioolbeheerplan), onderzoek (zoals inventarisatie, inspectie/control, meten en berekenen), facilitair (communicatie, klachtenafhandeling, vergunningverlening en gegevensverwerking), onderhoud (zoals rioolreiniging) en maatregelen (aanleg, reparatie, renovatie/vervanging en verbetering). Uit de analyse van afgelopen planperiode 2011-2017 blijkt dat de gemeente Wijchen jaarlijks gemiddeld 3,9 fte in de begroting heeft opgenomen voor de verbrede rioolzorg. Voor ruimtelijke projecten bekostigt de gemeente Wijchen de tijdsbesteding aan de verbrede rioleringszorg afzonderlijk via de diverse projectexploitaties.

De begrote formatie was gedurende de afgelopen planperiode (2011-2017) 0,5 fte lager dan in de planperiode daarvoor (2006-2010) toen de formatie 4,4 fte bedroeg. Dat is voor een deel te verklaren door de inhaalslag die in de planperiode 2006-2010 werd gerealiseerd ten behoeve van de (eenduidige) basisinspanning. De begrote formatie van 3,9 fte van afgelopen planperiode is voor een gemeente met het rioleringsareaal en de investeringen als van Wijchen weliswaar gering, maar niet bijzonder.

Module D2000 uit de Leidraad Riolering (RIONED) geeft de mogelijkheid om op basis van rioleringsareaal en investeringen een inschatting te maken van de benodigde formatie. De formatie benodigde is afhankelijk van de mate van uitbesteding. Bij maximale uitbesteding zou Wijchen voor komende planperiode 2018-2022 een formatie nodig hebben van 2,7 fte. Bij minimale uitbesteding is die 14,0 fte. Hierbij moet opgemerkt dat Wijchen de werkzaamheden op het gebied van planvorming, onderzoek, facilitair en maatregelen al zo veel mogelijk uitbesteedt.

In de afgelopen planperiode 2011-2017 was een formatie-uitbreiding voorzien van 0,5 fte voor een structurele aanpak van hemelwaterprojecten. Door de samenwerking in de afvalwaterketen (aanvankelijk per 7 februari 2013 met gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Waterschap Rivierenland, later per 11 mei 2015 uitgebreid met Nijmegen en Berg en Dal) was de verwachting dat de becijferde formatie-uitbreiding niet nodig zou zijn. De veronderstelde tijdsbesparing is echter niet ingetreden. De totstandkoming van de regionale samenwerking blijkt juist meer tijd te hebben gekost, waardoor de toch al onder druk staande planning in een (beperkt) aantal gevallen niet is gehaald (zie paragraaf 6.3 tot en met 6.5).

Opgemerkt wordt dat vergunningverlening en handhaving ten aanzien van lozingen geen deel uitmaken van de aan de verbrede zorgplicht toegerekende taken (programma Mobiliteit en Infrastructuur), maar behoren tot activiteiten vanuit milieubeheer (programma Ruimte en Milieu). Vergunningverlening en handhaving ten aanzien van lozingen worden verricht door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).

6.7 Financiële invulling

De geprognoseerde financiële situatie in het vorige VGRP is grotendeels uitgekomen. In deze paragraaf is een evaluatie opgenomen op hoofdpunten. In het kostendekkingsplan dat is opgenomen in hoofdstuk 9 zijn gedetailleerde gegevens opgenomen over de huidige financiële situatie met betrekking tot riolering.

Nieuwe investeringen (nieuwe kapitaallasten):

- Er is minder uitgegeven aan verbetermaatregelen vanwege het vervallen van de verruiming van de A-watgang Havenweg (€ 288.000) en het niet uitgeven van de jaarschijf 2012 met betrekking tot afkoppelen (€ 150.000).
- Er is minder uitgegeven aan planvorming en onderzoek vanwege het opschorten van het onderzoek naar het waterkwaliteitsspoor voor de kleine kernen (€ 50.000) en het onderzoek naar de ombouw van de mechanische riolering (€ 10.000).

Vervanging, groot onderhoud, exploitatie (rechtstreeks bekostigd uit voorziening riolering):

- Er zijn geen grote afwijkingen tussen geplande en werkelijke uitgaven.
- Afwijkingen (voor- en nadelig) zijn binnen de voorziening riolering verrekend (verevening).

7 HUIDIGE SITUATIE

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige voorzieningen en het huidige functioneren van het riool- en stedelijk watersysteem in de gemeente Wijchen. Ook wordt er ingegaan op het resultaat van hydraulische berekeningen.

Voor de gegevens van de diverse rioolstelsels in Wijchen (ligging, afmeting, type, lozingspunten, enz.) wordt verwezen naar het Rioolbeheerplan 2018-2022 en de verschillende Basisrioleringsplannen van de desbetreffende kernen.

7.2 Rioolbeheer

In het Rioolbeheerplan 2018-2022 is zijn de statische en dynamische gegevens van de riolering opgenomen (zoals overstortgegevens, liggingsgegevens, inspectiegegevens, toestandsgegevens en meetgegevens). Ook wordt het beheer van het rioolstelsel omschreven in het Rioolbeheerplan.

7.3 Niet aangesloten bebouwing

Alle panden waaruit stedelijk afvalwater geloosd wordt, zijn aangesloten op de riolering of voorzien van een IBA.

7.4 Hydraulisch en milieutechnisch functioneren

In deze paragraaf zijn de bevindingen uit diverse onderzoeken en uitgevoerde maatregelen opgenomen met betrekking tot het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van de rioolstelsels in de verschillende kernen van de gemeente Wijchen.

Balgoij

Optimalisatiestudie Afvalwater Systeem (OAS) april 2005

Door de injecties van drukriolering kan de overcapaciteit van de persleidingen niet worden benut en daarmee ook de overcapaciteit van RWZI Overasselt niet.

Basisrioleringsplan (BRP) mei 2009

Door de beperkte capaciteit van de riolering in de Veldsestraat wordt op verschillende plekken water op straat berekend bij de maatgevende bui. Het stelsel van Balgoij heeft te weinig bergingscapaciteit, waardoor te veel vuiluitworp optreedt.

De volgende maatregelen zijn in de afgelopen periode uitgevoerd:

- De lozing van gemaal Balgoij naar Overasselt is beëindigd en overgezet naar de kern Wijchen.
- In gemaal Balgoij is een véél grotere pompovercapaciteit geïnstalleerd (3,6 mm/h), waardoor de aanleg van een rioolberging in Balgoij niet nodig was. Er hierbij is geen compenserende rioolverruiming in de kern Wijchen doorgevoerd conform afspraken met Waterschap Rivierenland. Balgoij voldoet hiermee aan de (eenduidige) basisinspanning.

Batenburg

Droogweer- en HemelwaterAfvoer Analyse Systematiek (DWAAS/HAAS) 4 juni 2015

De hoeveelheid rioolvreemd water is beperkt en komt vrijwel overeen met de theoretisch verwachte omvang. De hoeveelheid naar het rioolstelsel tot afstroming komende hemelwater is groter dan op grond van het geïnventariseerde aangesloten verhard oppervlak mag worden verwacht.

Basisrioleringsplan (BRP) 28 maart 2016

Door de beperkte capaciteit van de riolering in de Touwslagersbaan en het relatief lage straatpeil is de Polshof gevoelig voor water op straat. Door de beperkte capaciteit van de riolering in de Kerkstraat en de Kruisstraat wordt beperkt water op straat in de Grootestraat berekend bij de maatgevende bui. Door de forse toename van het naar de riolering tot afstroming komende verharde oppervlak (o.a. in de Polshof) is de vuiluitworp hoger dan de referentie.

De volgende maatregelen zijn in de afgelopen periode uitgevoerd of zijn in voorbereiding:

- Verruimen van een aantal rioolstrengen ter verbetering van de afvoer- en bergingscapaciteit van het rioelstelsel.
- Nader onderzoek naar illegale lozingen van hemelwater op de drukriolering in het buitengebied.
- Afkoppelen van hemelwater in samenloop met weg/rioolreconstructies.

Bergharen

Basisrioleringsplan (BRP) juni 2006

Door de beperkte capaciteit van de riolering is op 22 locaties water op straat berekend bij de maatgevende bui. Het stelsel van Bergaren heeft te weinig bergingscapaciteit, waardoor de vuiluitworp hoger is dan de referentie.

De volgende maatregelen zijn in de afgelopen periode uitgevoerd:

- Opheffen van de overstort Gaffelstraat.
- Aanleg van een randvoorziening van 320 m³ aan de Stompendijk.
- Ombouw bedrijventerrein Breekwagen I naar een verbeterd gescheiden stelsel.
- Omdat het afkoppelen van 1,8 ha verhard oppervlak niet mogelijk bleek, is plaatsvervangend het riool in de Grotestraat verruimd met 125 m³ en is in de Wijksestraat een bergingsriool van 250 m³ aangelegd.

Hernen

Droogweer- en HemelwaterAfvoer Analyse Systematiek (DWAAS/HAAS) 2017, in bewerking

De hoeveelheid rioolvreemd water is groter dan wat theoretisch verwacht mag worden. De hoeveelheid naar het rioelstelsel tot afstroming komende hemelwater is gelijk aan wat op grond van het geïnventariseerde aangesloten verhard oppervlak verwacht mag worden.

Basisrioleringsplan (BRP) 2017, in bewerking

Door de beperkte capaciteit van de riolering wordt op enkele locaties water op straat berekend bij de maatgevende bui. Vanwege de ligging in een laagte bestaat is deze kern extra gevoeligheid voor het berekende water op straat. Het stelsel van Hernen heeft voldoende bergingscapaciteit en voldoet aan de eisen voor de vuiluitworp.

De volgende maatregelen worden uitgewerkt:

- Rioolverruiming van 600 m³ op diverse locaties of afkoppelen van 1,7 ha op diverse locaties of een combinatie van beide zodat bij bui 09 (uit de Kennisbank Stedelijk Water, voorheen Leidraad riolering van stichting Rioned) géén water op straat optreedt.

Wijchen

Basisrioleringsplan (BRP) 17 januari 2014

Door de beperkte capaciteit van de riolering is op verschillende locaties water op straat berekend bij de maatgevende bui. Het stelsel van Wijchen heeft te weinig bergingscapaciteit, waardoor te veel vuiluitworp optreedt. In werkelijkheid staat er minder water op straat en stort er minder over dan op grond van het geïnventariseerde aangesloten verhard oppervlak mag worden verwacht. Desalniettemin voldoet kern Wijchen niet aan de (eenduidige) basisinspanning.

Droogweer- en HemelwaterAfvoer Analyse Systematiek (DWAAS/HAAS) 27 januari 2016

Op sommige locaties is de hoeveelheid rioolvremd water groter dan wat theoretisch verwacht mag worden. De hoeveelheid naar het rioolstelsel tot afstroming komende hemelwater is veelal kleiner dan op grond van het geïnventariseerde aangesloten verhard oppervlak mag worden verwacht.

Modeloptimalisatie 20 januari 2016

De geringere hoeveelheid van de naar de riolering tot afstroming komend hemelwater wordt verklaard door een ander inloopmodel dan de standaard, niet door een afwijkende hoeveelheid verhard oppervlak. In de particuliere bedrijfsriolering is waarschijnlijk veel meer berging aanwezig dan waarmee standaard wordt gerekend.

De volgende maatregelen worden uitgewerkt:

Om de (eenduidige) basisinspanning te behalen moet theoretisch 39 ha verharding worden afgekoppeld of 6.300 m³ rioolberging worden aangelegd of een combinatie van beide. Omdat deze opgave een buitengewoon hoge investering vergt, vindt voorafgaand nader onderzoek plaats volgens het denkstappenmodel (zie bijlage B3) naar de invloed van overstortingen op de oppervlaktewaterkwaliteit en naar mogelijkheden van kosten effectievere investeringen (zie ook paragraaf 8.2).

Bijsterhuizen

Vanaf begin 90-er jaren is op de grens van de gemeenten Wijchen en Nijmegen een bedrijventerrein in ontwikkeling. De ontwikkeling vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Regeling Bijsterhuizen, een bestuurlijke samenwerking tussen gemeente Wijchen en Nijmegen. Voor het gehele gebied is een globaal overkoepelend rioolplan opgesteld.

Het bedrijventerrein is/wordt in gedeelten ontwikkeld en kent 7 fases. Fase 1 ligt op het grondgebied van Nijmegen, de overige fases op dat van Wijchen. Per fase is het rioolplan verder uitgewerkt. Fase 1 t/m 4 zijn opgeleverd en in beheer van de gemeenten overgegaan. Omdat de ontwikkeling intussen ruim 20 jaar duurt, bestaat de behoefte om de oorspronkelijke rioleringsplannen te actualiseren met een doorkijk naar de voltooide situatie. In 2018 moet deze actualisatie zijn afgerond (BRP Bijsterhuizen).

8 PLANPERIODE

8.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft welke maatregelen (planvorming, onderzoek en verbetermaatregelen) de gemeente Wijchen uitvoert in de planperiode van dit gemeentelijk rioleringsplan. De beheermaatregelen (zoals vervanging, reparatie en reiniging) zijn opgenomen in het Rioolbeheerplan 2018-2022. De kosten van de maatregelen (ook die uit het rioolbeheerplan) zijn meegenomen in het kostendekkingsplan in hoofdstuk 9 van dit GRP.

8.2 Planvorming en onderzoek

Actualiseren Gemeentelijk Rioleringsplan

Het onderhavige Gemeentelijk Rioleringsplan heeft een looptijd van 2018 t/m 2022. Verwacht wordt dat het GRP als beleidsinstrument ook na de implementatie van de Omgevingswet zijn geldigheid behoudt, niet in de laatste plaats als onderbouwing voor de riolheffing. Daarom is een bedrag van € 30.000,- geraamd voor het opstellen van een GRP voor de navolgende planperiode.

Waterkwaliteitsspoor

De rioolstelsels van de kernen Balgoij, Batenburg, Bergharen en Hernen voldoen aan de eenduidige basisinspanning (toegestane vuiluitwerp). Komende planperiode wordt onderzocht wat de werkelijke invloed van de overstorten zijn op de kwaliteit van het oppervlaktewater. Voor dit onderzoek is een bedrag opgenomen van € 50.000,-.

Het rioolstelsel van de kern Wijchen voldoet nog niet aan de eenduidige basisinspanning (toegestane vuiluitwerp). Om dat te bereiken moet in de kern Wijchen op autonome basis 39 ha worden afgekoppeld of 6.300 m³ rioolberging worden aangelegd of een combinatie van beide. De totale investering hiervoor is geraamd op € 10.000.000,-. Betwijfeld wordt of de nadelige invloed van de overstorten op de oppervlaktewaterkwaliteit in verhouding staat deze buitengewoon hoge investering. Daarom wordt in deze planperiode volgens het denkstappenmodel (zie bijlage B3) onderzocht, wat de werkelijke invloed van de overstorten zijn op de kwaliteit van het oppervlaktewater en of kosten effectievere investeringen mogelijk zijn. Voor dit onderzoek is een bedrag geraamd van € 100.000,-.

Actualiseren Basisrioleringsplannen (BRP's)

BRP's moeten geregeld worden geactualiseerd vanwege de ontwikkelingen van woon/bedrijfsgebieden (in- en uitbreidingen). In de planperiode van dit GRP worden de BRP's van de kernen Balgoij, Bergharen en Bijsterhuizen fase 2 t/m 4 geactualiseerd. Voor de actualisatie is in totaal een bedrag van € 40.000,- geraamd.

Ombouw mechanische riolering naar vrijerval riolering

In gebieden met een geringe woningdichtheid is in het verleden mechanische riolering (druk/vacuüm) aangelegd. Door inbreiding (woningverdichting) wordt mechanische riolering op den duur minder doelmatig. Het onderzoek heeft tot doel na te gaan in hoeverre en wanneer het rendabel is om de mechanische riolering om te bouwen naar vrijerval riolering. Voor dit onderzoek is een bedrag geraamd van € 10.000,-.

Maaiveldanalyse wateroverlast

Bij buien die zwaarder zijn dan waarop het rioolstelsel is ontworpen, kan de neerslag niet snel genoeg naar het rioolstelsel afstromen. Het water blijft dan op straat staan. In de BRP's is dit inzichtelijk gemaakt. Maar omdat een gebied zelden vlak ligt, stroomt overtollige water vaak over het oppervlak naar lager gelegen gebieden. Wateroverlast kan dus ook op plaatsen optreden waar de BRP's dat niet berekenen. Het onderzoek heeft tot doel na te gaan waar bij een overbelasting van het rioolstelsel het overtollige water terecht komt. Met dit onderzoek is een bedrag van € 20.000,- gemoeid.

Klimaatbestendigheid openbare ruimte

Door de klimaatverandering vallen er steeds vaker buien, waarop de bestaande rioolstelsels niet zijn ontworpen. Als rioolstelsels overbelast raken, blijft tijdelijk water op straat staan. Het is niet doelmatig om daarvoor ondergrondse maatregelen te treffen (bestaande rioolstelsels aan te passen). Daarom wordt gezocht naar het verwerken van de overtollige neerslag boven de grond (in de openbare ruimte). Het onderzoek heeft tot doel na te gaan of daarvoor voldoende ruimte in openbaar gebied aanwezig is en eventueel welke bovengrondse aanpassingen daarvoor nodig zijn. Voor dit onderzoek is een bedrag geraamd van € 30.000,-.

8.3 Verbeteringsmaatregelen

Jaarlijks afkoppelen (samenloop met reconstructies)

Het rioolstelsel van kern Wijchen voldoet nog niet aan de eenduidige basisinspanning (toegestane vuiluitwerp). Om dat te bereiken moet in kern Wijchen op autonome basis 39 ha worden afgekoppeld of 6.300 m³ rioolberging worden aangelegd of een combinatie van beide. Het jaarlijks van de riolering afkoppelen van 1 ha verhard oppervlak in samenloop met weg/rioolreconstructies wordt daarom ook in deze planperiode gecontinueerd. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 150.000,- per jaar.

Autonoom afkoppelen of verruimen

Om autonoom 39 ha af te koppelen of 6.300 m³ rioolberging aan te leggen of een combinatie van beide is in totaal een bedrag geraamd van € 10.000.000,-. Zoals hierboven is aangegeven, wordt betwijfeld of de nadelige invloed van de overstortingen op de oppervlaktewaterkwaliteit in verhouding staat deze hoge investering. In afwachting van de resultaten van het waterkwaliteitsspooronderzoek (denkstappenmodel, zie hierboven) wordt daarom deze aanvullende autonome investering jaarlijks beperkt tot maximaal 5% van de geraamde investeringssom (€ 500.000,-).

Verruiming A-watergang achter BBB Zesweg fase 2

Afgelopen planperiode is een begin gemaakt met de verruiming van de A-watergang achter BBB Zesweg. Met het waterschap is afgesproken om de verruiming gefaseerd uit te voeren, onder voortdurende monitoring van de waterstanden. Mocht daaruit blijken dat deze te hoog stijgen, dan moet alsnog fase 2 van de verruiming in uitvoering worden gebracht. Uit de voorgaande planperiode kan het daarvoor gereserveerde en gedekte bedrag van € 100.000,- worden ingezet (geactiveerd).

Afbeelding 12 Ontgravingswerkzaamheden t.b.v. de verruiming van de A-watergang achter het bergbezinkbassin in de Zesweg fase 1 (2017).

Stelselaanpassingen Hernen

Als gevolg van een laagte in het gebied loopt kern Hernen bij hevige buien verhoogd risico op overlast en schade. De problemen concentreren zich rond de Loffertweg, Eikenweg, Bloemlustweg en Dorpsstraat. Om het risico terug te dringen wordt 600 m³ extra rioolberging aangelegd of 1,7 ha verhard oppervlak afgekoppeld of een combinatie van beide. Aldus wordt de frequentie van water-op-sstraat teruggebracht van 1 maal per 2 jaar (standaard) naar 1 maal per 5 jaar. Tegelijkertijd wordt de openbare ruimte zodanig ingericht dat overtollig water niet de woningen kan binnenstromen. Deze maatregelen zijn geraamd voor € 567.000,-.

Plaatsing debietmeters gemalen

In het kader van meten aan de rioolstelsels worden debietmeters geplaatst bij de gebiedsgemalen die in deze planperiode gerenoveerd of vervangen worden. De geraamde investering bedraagt € 100.000,-.

Automatische datavalidatie en data-uitwisseling

In het kader van doelmatig waterketenbeheer is het wenselijk dat de meetdata tussen waterketenpartners probleemloos en waar mogelijk automatisch onderling uitgewisseld kunnen worden. Daarvoor is het ook nodig om de meetdata van de gemeente voor verzending automatisch te valideren. Voor de automatische datavalidatie en data-uitwisseling is een bedrag geraamd van 20.000,-.

9 ORGANISATIE EN KOSTENDEKKING

Dit hoofdstuk geeft een analyse van de personele capaciteit en hoe die zich verhoudt tot de werkzaamheden. Verder wordt inzicht gegeven in de kosten en de inkomsten van de water- en rioleringszorg. Het kostendekkingsplan is in samenwerking met de afdeling Financiën van de gemeente opgesteld.

9.1 Analyse personele middelen

Alle voor het riolerings- en waterbeheer benodigde activiteiten zijn vertaald naar takenpakketten (kernfuncties) die door personen moeten worden ingevuld. In de Leidraad Riolerings van Stichting Rioned zijn middels modellen hulpmiddelen opgenomen om de benodigde formatie op rioleringen te kunnen bepalen. Deze modellen zijn afhankelijk van de mate van uitbesteding en de omvang van de gemeente. De uitkomst ervan is niet een exact getal aan fte dat nodig is voor het vervullen van de watertaken, maar een range waartussen dit zou kunnen liggen. Daarom is belangrijker om de werkelijke situatie binnen de gemeente te analyseren. De gemeente gaat uit van een bepaalde mate van uitbesteding van werkzaamheden. Daarnaast zullen in de komende tijd uren gemoeid zijn met eenmalige verbeteringen aan de rioleringszorg.

In de Leidraad Riolerings worden de volgende taken onderscheiden:

1. management;
2. financieel-administratieve zaken;
3. voorlichting en juridische zaken;
4. secretariaat;
5. technische planning en bestandsbeheer;
6. voorbereiden en directievoering investeringswerken;
7. inspectie en onderhoud.

De gemeente Wijchen besteedt totaal 4,4 fte aan rioleringen, bestaande uit medewerkers van de binnendienst en van de buitendienst. Voor het onderliggende GRP wordt ervan uitgegaan dat de huidige personele bezetting voldoende is en waar nodig zal worden gecombineerd met uitbesteding van taken.

9.2 Uitgaven rioleringen

Bij de kostendekkingsberekening wordt aan de hand van de totale uitgaven (kosten) de benodigde inkomsten (baten) berekend om kostendekkend te zijn. De uitgaven bestaan uit exploitatielasten en de kapitaallasten van gerealiseerde projecten (oude kapitaallasten), kapitaallasten nieuwe investeringen en vervanging van de rioleringsonderdelen. Daarnaast is er een voorziening voor waaruit toekomstige pieken in de vervanging van het rioolstelsel worden betaald.

9.2.1 Exploitatielasten

De voor het beheer en onderhoud van de riolerings benodigde middelen zijn overgenomen uit de programmabegroting van de gemeente en waar nodig door de gemeente vanaf 2018 bijgesteld. Er wordt op rioleringen rekening gehouden met de kosten voor onderzoek, beheer en onderhoud vrijvervalriolerings, kolken, gemalen en vacuüm- en drukriolerings en overige voorzieningen, maar ook kosten voor kwijtschelding, subsidies, bijdragen en personeelskosten.

De exploitatielasten zijn gespecificeerd in de berekening van het kostendekkingsplan opgenomen. Ook worden periodieke plannen zoals BRP en/of een GRP (of een Omgevingsplan en –programma na de invoering van de Omgevingswet) uit de exploitatiebegroting betaald.

Daarnaast zijn kostenaandelen voor reiniging openbare ruimte (schoonhouden wegen) en onderhoud waterpartijen (inclusief baggeren) opgenomen bij de rioleringen.

De jaarlijkse vaste exploitatielasten bedragen lopen in de planperiode op van ca. € 1,86 miljoen naar € 2,00 miljoen (inclusief btw).

9.2.2 Kapitaallasten gerealiseerde projecten en nieuwe projecten

Gerealiseerde projecten

Onder kapitaallasten worden de afschrijvingsbedragen tezamen met de rente bedoeld van rioleringsprojecten die door de gemeente zijn of worden uitgevoerd. Deze projecten worden op lineaire basis afgeschreven.

Investerings in nieuwe rioolaanleg in bestemmingsplannen vallen hier niet onder. Deze kosten worden betaald via de exploitatie van het betreffende bestemmingsplan. Na verloop van tijd zullen deze riolen onderhouden en uiteindelijk ook vervangen moeten worden. De kosten daarvan worden gedekt uit de rioolheffing.

Bij projecten die tot en met 2002 zijn uitgevoerd, zit de BTW in de investeringsbedragen. Met de invoering van het BTW-compensatiefonds heeft de gemeente de keuze om de teruggaaf van de BTW ten goede te laten komen aan rioleringen (afschrijven op de netto investeringsbedragen) of naar de Algemene Middelen te laten vloeien (afschrijving op het investeringsbedrag inclusief BTW).

Ter compensatie van het verdwijnen van het gemeentefonds laat de gemeente de teruggaaf van de BTW naar Algemene Middelen vloeien. Dat betekent dat bij de investeringen de BTW-component is meegenomen in de kapitaallasten (over de afschrijving inclusief rente).

In 2017 bedragen de kapitaallasten van projecten uit het verleden € 0,52 miljoen inclusief btw. Deze lasten lopen geleidelijk af naar € 0 totdat in 2076 de laatste betalingen zijn verricht.

Nieuwe investeringen

Doel van de investeringen is het garanderen van goed werkend stelsel voor de afvoer van hemel- en afvalwater. Een deel van de investeringen bestaan uit onderzoek en planvorming. Het grootste deel bestaat uit investeringen in afkoppelen van verhard oppervlak, het verruimen van A-watgangen achter het bergbezinkbassin Zesweg en het plaatsen van debietmeters bij gemalen. De investeringen zijn concreet opgenomen in het kostendekkingsplan en worden middels kapitaallasten gefinancierd. Hierbij worden, afhankelijk van het soort investering, verschillende financiële afschrijvingstermijnen gehanteerd.

Afbeelding 13 Plaatsing nieuwe duiker achter het BBB Zesweg (2017).

Als gevolg van nieuwe investeringen komen er kapitaallasten bij. Binnen de planperiode lopen de kapitaallasten van nieuwe investeringen op van € 0 naar ca. € 160.000. Vanaf 2023 nemen deze weer geleidelijk af naar een bedrag van € 60.000 aan het einde van de rekenperiode van 60 jaar.

9.2.3 Vervangingskosten rioleringsonderdelen

Wanneer objecten het einde van de levensduur hebben bereikt, worden deze vervangen. De kosten voor vervanging van bestaande objecten komen ineens ten laste van de voorzieningen. Hiervoor heeft de gemeente een drietal voorzieningen in het leven geroepen:

- Voorziening rationeel rioolbeheer
- Voorziening mechanische riolering
- Voorziening pompinstallaties rioolgemalen

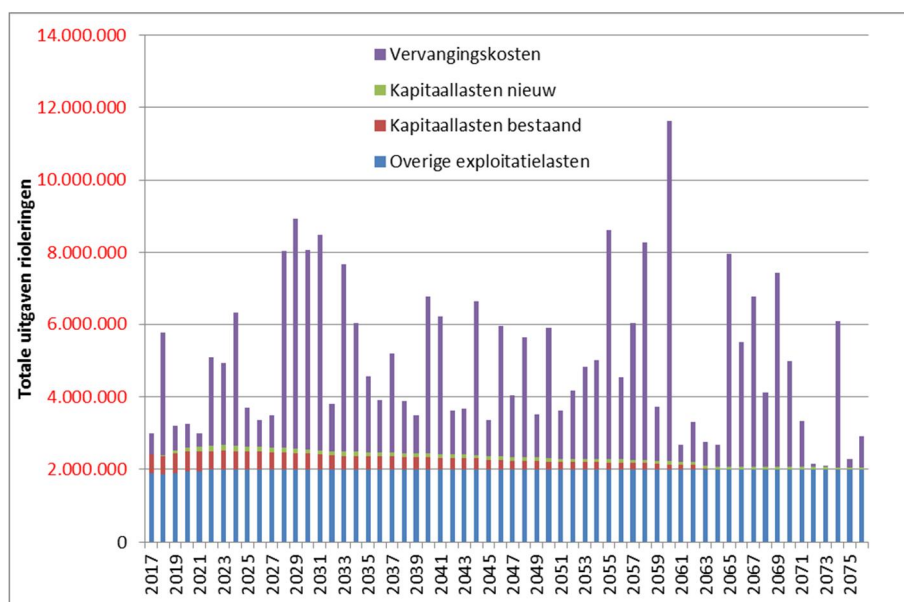
De totale stand van deze voorzieningen bedraagt per 01/01/2017 een bedrag van € 5.269.938.

De vervangingskosten zijn afkomstig uit het rioolbeheerplan van de gemeente. De grootste kostenpost zijn de vervangingskosten van de vrijvervalriolering. Deze vertegenwoordigen een vervangingswaarde prijspeil 2017 van € 135 miljoen.

Het jaar van vervangen is thans nog gebaseerd op het aanlegjaar met de verwachte levensduur van het object. Naar de toekomst toe gaat de gemeente meer richting risico gestuurd beheer (zie hoofdstuk 3). Dat betekent dat het jaar van vervanging in ieder geval wordt bepaald aan de hand van het aanlegjaar, het jaar van inspectie en de uit de inspectie volgende restlevensduur. Er zal dus meer spreiding plaats gaan vinden van de vervangingskosten.

9.2.4 Totale uitgaven rioleringen

De totale uitgaven aan rioleringen bestaan uit de exploitatielasten, de kapitaallasten van bestaande investeringen en de kosten van vervangingen. In onderstaande afbeelding zijn de totale uitgaven inclusief BTW weergegeven:

Afbeelding 14 Totale uitgaven riolering

Behoudens incidentele bijdragen en subsidies op projecten, bestaan de baten op rioleringen uit de inkomsten uit de rioolheffing. De incidentele bijdragen en subsidies op projecten zijn / worden in de investeringsbedragen verwerkt waarop wordt afgeschreven. Uit de figuur is een grillig verloop van de uitgaven te zien.

9.3 Kostendeckingsberekening

Op basis van de in voorgaande paragrafen beschreven uitgaven aan exploitatiekosten, verbeterinvesteringen, onderzoeken en vervangingen is een op termijn kostendeckende rioolheffing berekend.

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

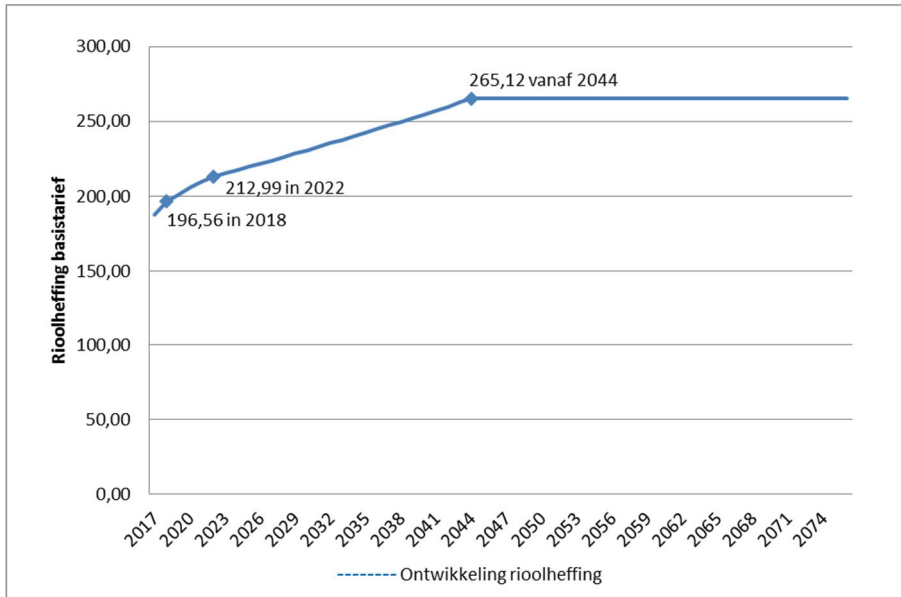
- De bedragen uit de gemeentelijke meerjarenbegroting zijn gebruikt voor de vertaling naar de situatie in 2018.
- De rente over de afschrijving van nieuwe investeringen en vervangingen bedraagt 1,75%. Deze loopt tot het einde van de looptijd van dit GRP op tot 2,25%.
- Er wordt lineair afgeschreven, waarbij in het jaar van investeren de volledige afschrijving wordt doorberekend. Vanaf het jaar na investeren worden rente en afschrijving volledig doorgerekend.
- Er wordt geen inflatie gerekend. Inflatie wordt jaarlijks bij het vaststellen van de nieuwe begroting toegerekend. De basis bedragen in de berekening zijn prijspeil 2017. Wel zijn binnen de planperiode van dit GGRP kleinere prijscorrecties doorgevoerd in de exploitatielasten.
- Nieuwe investeringen worden afgeschreven.
- Vervangingsinvesteringen ineens afgeschreven. Hiervoor worden geen leningen aangegaan.
- De restant boekwaarde van oude investeringsprojecten wordt overeenkomstig de meerjarenbegroting van de gemeente, afhankelijk van het object in verschillende afschrijvingstermijnen, afgeschreven tot nul.
- De stand van de totale bestemmingsreserve inclusief de rioolvoorzieningen bedraagt € 5.592.399 per 01/01/2017.
- Voor 2018 en 2019 is een extra dotatie van 2 maal € 2.000.000 uit de Algemene Reserve nodig om de komende vervangingspiek te bekostigen.
- De rioolvoorziening kan niet negatief zijn.
- De modelberekening geeft de uitkomst van de heffingsinkomsten weer per jaar. Voor de leesbaarheid zijn deze inkomsten gedeeld door het aantal aanslagen van 19.950 stuks. Op die manier ontstaat een equivalente heffing per aanslag.
- De gemeente int de rioolheffing op woningen / niet woningen en gebruiker / eigenaar op basis van WOZ. Voor 2018 zijn de percentages voor de hoogte van de heffing ten opzichte van 2017 aangepast.
- De compensabele BTW komt ten goede van Algemene Middelen. In de berekening van het tarief is waar van toepassing rekening gehouden met BTW.
- In 2018 bedraagt de equivalente rioolheffing per aanslag € 196,56. Voor de jaren 2018 t/m 2022 zijn de heffingsinkomsten reeds vastgesteld. Vanaf 2023 wordt berekend hoe het verloop van de heffing dient te zijn om uiteindelijk aan het einde van de rekenperiode na 60 jaar kostendekkend te zijn.
- Het aantal aanslagen in 2018 bedraagt 19.950 stuks. Er is in deze berekening geen rekening gehouden met uitbreidingen. Wanneer uitbreidingen worden gerealiseerd, zullen ook de exploitatielasten en vervangingskosten van deze rioolvoorzieningen in het kostendekkingsplan worden meegenomen.

In het kostendekkingsplan rioleringen zijn alle exploitatielasten samen met de bestaande kapitaalslasten, nieuwe investeringen en rechtstreeks te betalen vervangingskosten in rekening gebracht en is uitgerekend hoe hoog de kostendekkende rioolheffing moet zijn.

9.4 Rioolheffing

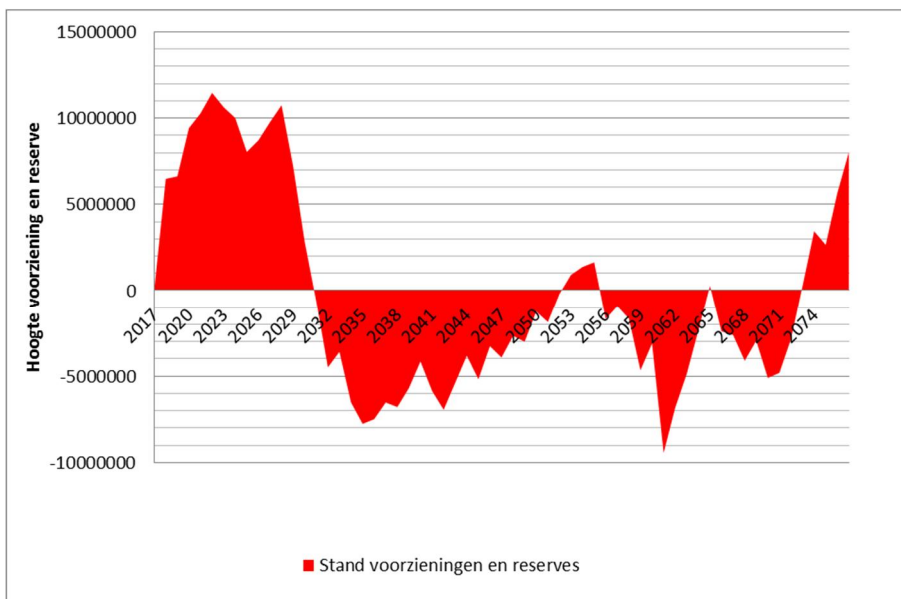
De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. De opbrengsten van een bestemmingsheffing mogen alleen aangewend worden voor een specifieke bestemming, in het geval van de rioolheffing is dat de uitvoering van de gemeentelijke watertaken. Een eigenaar van een perceel dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of een andere openbare voorziening voor de gemeentelijke watertaken, wordt aangeslagen voor rioolheffing. Uitgaande van 100% kostendekkend tarief rioolheffing, stijgt de gemiddelde rioolheffing (berekend als totale lasten gedeeld door totaal aantal heffingsplichtigen) in de planperiode van € 196,56 in 2018 naar € 212,99 in 2022. Daarna stijgt de heffing tot en met 2044 met 1% per jaar. De hoogte van de (equivalente) heffing in de gemeente Wijchen komt goed overeen met de gemiddelde landelijke rioolheffing van € 193 voor een meerpersoons huishouden in 2016.

De ontwikkeling van de heffing is in onderstaande afbeelding weergegeven.

Afbeelding 15 Ontwikkeling equivalente rioolheffing

Onderstaand is het verloop van de voorziening weergegeven aan de hand van het huidige patroon aan uitgaven en met name de vervangingsinvesteringen.

Afbeelding 16 Ontwikkeling voorziening

Uit de afbeelding is een langere periode zichtbaar waarbij de voorziening negatief is. In de afgelopen planperiode is begonnen met inzicht te krijgen in de werkelijke degeneratie van de systemen voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Komende planperiode heeft Wijchen inzichtelijk hoe de werkelijke degeneratie van de systemen zich verhoudt met de levensduur. Daarnaast wordt het maatschappelijk risico (kans van optreden versus ernst van de gevolgen) nadrukkelijk betrokken bij de beoordeling van de noodzaak voor te treffen maatregelen (eerst de goede dingen doen, daarna de dingen goed doen). Verwacht wordt dat beide een afvlakkend effect hebben op de investeringen (pieken en dalen in de uitgaven) en dat daardoor de hoogte en tijdsduur van een eventuele negatieve stand van de voorzieningen een groot deel minder zal zijn. Extra dotaties vanuit de Algemene reserve naar de Voorziening riolering zullen daardoor in de toekomst waarschijnlijk niet meer nodig zijn. De uitkomsten van dit onderzoek, de gevolgen voor de uitgaven en daarmee het verloop van de voorzieningen volgt uit de periodieke bijstelling van het kostendekkingsplan.

In bijlage B5 is de uitkomst van de kostendekkingsplan berekening opgenomen.

9.5 Ambtelijke samenwerking gemeenten Druten en Wijchen

Per 1 januari 2018 zijn de ambtelijke organisaties van Druten en Wijchen gefuseerd. Beide gemeenten blijven echter bestuurlijk zelfstandig. Of door de ambtelijke fusie schaalvoordelen ontstaan, waardoor de kosten verhoudingsgewijs voor elke gemeente afzonderlijk afnemen, is niet duidelijk. Wel mag worden aangenomen dat de grotere omvang van de gefuseerde organisaties een gunstig effect heeft op de kwaliteit van de dienstverlening en de kwetsbaarheid van de organisatie. Hoe groot dat effect is, valt op dit moment niet zeggen.

BIJLAGEN

B1 AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

B1.1 Afkortingen en betekenis

Afkorting	Betekenis
BBB	BergBezinkBassin
BBV	Besluit Begroting Verantwoording voor provincies en gemeenten 2015
BP	BestemmingsPlan
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	BasisRioleringsPlan – rioleringsberekening
DWA	Droogweerafvoer-riolering (vuilwater)
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GWSW	GegevensWoordenboek Stedelijk Waterbeheer
HWA	Hemelwaterafvoer
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
KRW	Kaderrichtlijn Water
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
OAS	Optimalisatie AfvalwaterSystemen
RO	Ruimtelijke Ordening
RWA	De afvoer bij regen (DWA + HWA)
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SGBP	StroomGebiedBeheerPlan
VGRP	(Verbreed) Gemeentelijk RioleringsPlan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WGW	Wet Gemeentelijke Watertaken
WM	Wet Milieubeheer
WW	Waterwet

B1.2 Begrippenlijst

Begrip	Begripsomschrijving
Afkoppelen	Onder afkoppelen van verhard oppervlak wordt verstaan het onderbreken van de afvoer van op bestaand verhard oppervlak en/of daken vallend hemelwater via een gemengde of (verbeterd) gescheiden riolering naar een afvalwaterzuiveringsinstallatie. In plaats daarvan wordt het hemelwater: <ul style="list-style-type: none"> - Hergebruikt - Via infiltratie in de bodem gebracht - Afgevoerd naar oppervlaktewater via oppervlakkige afstroming, rechtstreekse aansluiting of hemelwaterriolering.
Afvalwater	Alle water waarvan de houder zich met het oog op de verwijdering daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen
Afvoeren oppervlak	Het op de riolering afwaterend verhard oppervlak en daken
Basisinspanning	De maatstaf uit de basisinspanning voor gemengde rioolstelsels is 50 kg CZV/(ha.j) gemeentebreed getotaliseerd over alle gemengde rioolstelsels.
Basisrioleringsplan	Plan waarin de resultaten van rioleringsberekeningen met composietbuizen en meerjarige neerslag zijn weergegeven. Met de berekeningen worden de rioolbuiscapaciteiten en de vuiluitworp op oppervlaktewater getoetst en verbetervoorstellen gedaan.
Bedrijfsafvalwater	Afvalwater dat niet afkomstig is, of vergelijkbaar is, met het afvalwater van particuliere huishoudens
Berging	De waterbergende inhoud van de riolering uitgedrukt in m ³ of mm ten opzichte van het afvoerend oppervlak
Droogweerafvoer	De hoeveelheid afvalwater die per tijdseenheid in een droogweersituatie via het rioolstelsel wordt afgevoerd
Foutieve aansluiting	Foutaansluitingen op het riool waarbij: <ul style="list-style-type: none"> - afvalwater wordt geloosd in een hemelwaterriool - of hemelwater en/of grondwater wordt geloosd in een exclusief vuilwaterriool
(Verbreed) Gemeentelijk rioleringsplan ((V)GRP)	Plan als bedoeld in de Wet milieubeheer waarin het gemeentelijk beleid ten aanzien van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater is beschreven inclusief een overzicht van het rioolstelsel en het beheer en onderhoud met de kostenconsequenties
Gemengd riool(stelsel)	Riool(stelsel) waarbij het afvalwater gemengd met hemelwater door één leidingstelsel wordt getransporteerd
Gescheiden riool(stelsel)	Rioolstelsel waarbij het hemelwater en/of grondwater rechtstreeks naar oppervlaktewater of een infiltratievoorziening wordt afgevoerd. Het vuilwater wordt via een separate leiding afgevoerd naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie.
Hemelwater	Zie neerslag
Hemelwaterafvoer	De hoeveelheid neerslag die per tijdseenheid in een neerslagsituatie via het rioolstelsel wordt afgevoerd
Hemelwater particulier verwerken of centraal	Hemelwater afkomstig van verhard oppervlak en daken kan op eigen particulier terrein worden verwerkt door hergebruik en/of aanleg van berging in combinatie met infiltratie of lozing op oppervlaktewater. Centraal verwerken kan betekenen aanleg in openbaar terrein van berging en infiltratie of afvoer door hemelwaterriolering naar oppervlaktewater
Hemelwaterriool(stelsel)	Riool(stelsel) alleen bestemd voor de inzameling en afvoer van neerslag
Huishoudelijk afvalwater	Afvalwater uit particuliere huishoudens
Hydraulische berekening	Het doorrekenen van het hydraulisch functioneren van een rioolstelsel
Inbreiding	Het bouwen binnen de grenzen van een bestaande woonkern
lozingspunt	Het punt waar afvalwater het in beschouwing genomen rioolstelsel in- of uitstroomt

Begrip	Begripsomschrijving
Neerslag	De massa waterdeeltjes, zowel vloeibaar als vast, die vanuit de atmosfeer het aardoppervlak bereikt
Nooduitlaat	Constructie voor de lozing van afvalwater in het oppervlaktewater bij calamiteiten en/ of bij bijzondere onderhoudssituaties
Onderhoud	Herstel van het oorspronkelijke functioneren, waarbij de toestand van objecten ongewijzigd wordt gehandhaafd
Onderzoek	Verzamelen, ordenen, analyseren en verwerken van gegevens, zodat informatie kan worden afgeleid over de toestand en het functioneren van de riolering
Overstorting	De lozing van gemengd rioolwater via een overstortdrempel op oppervlaktewater
Overstortput	Rioolput voorzien van een overstortdrempel naar een oppervlaktewater
Pompoevercapaciteit	Het deel van de pompcapaciteit dat beschikbaar is voor de hemelwaterafvoer
Randvoorziening	Voorziening als onderdeel van het rioolstelsel, die als doel heeft de lozing van vuil uit het rioolstelsel in oppervlaktewater te verminderen
Riolering	Het geheel aan voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater met uitzondering van zuiveringstechnische werken
Rioolgemaal	Voorziening waarmee het rioolwater wordt over- of doorgepompt
Rioolstelsel(s)	Samenhangend geheel van riolen, rioolputten en bijbehorende voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater
Rioolwaterzuiveringsinrichting (RWZI)	Het totaal van de grond, gebouwen en apparatuur voor de zuivering van stedelijk afvalwater
Stedelijk afvalwater	Huishoudelijk afvalwater of een mengsel van huishoudelijk met bedrijfsafvalwater.
Uitbreiding	Bouwen aan de buitengrenzen van een bestaande woonkern
Verbeterd gescheiden rioolstelsel	Riool(stelsel) met dezelfde technische kenmerken als een gescheiden rioolstelsel doch waarbij ten opzichte van een gescheiden stelsel de vuiluitworp naar oppervlaktewater of een infiltratievoorziening beperkt wordt door de eerste hoeveelheid afstromend hemelwater af te voeren naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie
Vuiluitworp	Het totaal aan stoffen (niet zijnde water) geloosd uit een rioolstelsel in het oppervlaktewater via overstortputten en/of lozingspunten
Vuilwaterriool(stelsel)	Riool(stelsel) alleen bestemd voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater, niet zijnde neerslag

B2 WETTELIJKE KADERS EN RELATIE (WATER)BELEID

Europees beleid

De Kaderrichtlijn Water (KRW) harmoniseert het waterbeleid binnen de EU-lidstaten. Het stelt doelen voor een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater en het grondwater in 2015/2021/2027. Alle lidstaten zijn verplicht de richtlijn in hun nationale wetgeving op te nemen, plannen op te stellen en maatregelen uit te voeren om de waterkwaliteit te verbeteren en te beschermen. Directe consequentie voor de gemeente kan zijn de aanleg van extra rioolberging ter plaatse van rioolwater overstorten op kwetsbare en zeer kwetsbare wateren.

Rijksbeleid

Wet milieubeheer

Het wettelijk kader van het VGRP wordt gevormd door de Wet Milieubeheer, 4.22 en 4.23.

Artikel 4.22

1. De gemeenteraad stelt telkens voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vast.
2. Het plan bevat ten minste:
 - a) een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater als bedoeld in artikel 10.33, alsmede de inzameling en verdere verwerking van afvloeiend hemelwater als bedoeld in artikel 3.5 van de Waterwet, en maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, als bedoeld in artikel 3. van laatstgenoemde wet en een aanduiding van het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
 - b) een overzicht van de in de door het plan bestreken periode aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a ;
 - c) een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen, bedoeld onder a en b , worden of zullen worden beheerd;
 - d) de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen als bedoeld onder a, en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
 - e) een overzicht van de financiële gevolgen van de in het plan aangekondigde activiteiten.
3. Indien in de gemeente een milieubeleidsplan geldt, houdt de gemeenteraad met dat plan rekening bij de vaststelling van een rioleringsplan.
4. Onze Minister kan, in overeenstemming met Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, aan gemeenten de plicht opleggen tot prestatievergelijking ten aanzien van de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 10.33, alsmede de taken, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6 van de Waterwet. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de frequentie, inhoud en omvang van de prestatievergelijking.

Artikel 4.23

Het gemeentelijke rioleringsplan wordt voorbereid door burgemeester en wethouders. Zij betrekken bij de voorbereiding van het plan in elk geval:

- a. gedeputeerde staten,
- b. de beheerders van de zuiveringstechnische werken waarnaar het ingezamelde afvalwater wordt getransporteerd, en
- c. de beheerders van de oppervlaktewateren waarop het ingezamelde water wordt geloosd.

Zodra het plan is vastgesteld, doen burgemeester en wethouders hiervan mededeling door toezending van het plan aan de in het eerste lid, onder a tot en met c, genoemde instanties, en Onze Minister.

Burgemeester en wethouders maken de vaststelling bekend in één of meer dag- of nieuwsbladen die in de verspreid worden. Hierbij geven zij aan op welke wijze kennis kan worden gekregen van de inhoud van het plan.

Ook van belang:

Artikel 10.29a

Een bestuursorgaan houdt er bij het uitoefenen van een bevoegdheid krachtens deze wet, voor zover die bevoegdheid wordt uitgeoefend met betrekking tot afvalwater, rekening mee dat het belang van de bescherming van het milieu vereist dat in de navolgende voorkeursvolgorde:

- o het ontstaan van afvalwater wordt voorkomen of beperkt;
- o verontreiniging van afvalwater wordt voorkomen of beperkt;
- o afvalwaterstromen gescheiden worden gehouden, tenzij het niet gescheiden houden geen nadelige gevolgen heeft voor een doelmatig beheer van afvalwater;
- o huishoudelijk afvalwater en, voor zover doelmatig en kostenefficiënt, afvalwater dat daarmee wat biologische afbreekbaarheid betreft overeenkomt worden ingezameld en naar een inrichting als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet getransporteerd;
- o ander afvalwater dan bedoeld in onderdeel d zo nodig na retentie of zuivering bij de bron, wordt hergebruikt;
- o ander afvalwater dan bedoeld in onderdeel d lokaal, zo nodig na retentie of zuivering bij de bron, in het milieu wordt gebracht en
- o ander afvalwater dan bedoeld in onderdeel d naar een inrichting als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet wordt getransporteerd.

Wet Gemeentelijke Watertaken (2008)

De Wet Gemeentelijke Watertaken (WGW) bestaat uit onderdelen van de Waterwet, Wet Milieubeheer en Gemeentewet. De Waterwet introduceert drie zorgplichten voor gemeenten namelijk afvoer van afvalwater, hemelwater en grondwater. De aanpassing van de Wet Milieubeheer geeft een voorkeursvolgorde voor de omgang met afvalwater en geeft gemeenten de mogelijkheid om bij verordening regels te stellen voor het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater. De aanpassing van de gemeentewet geeft gemeenten meer mogelijkheden om de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De WGW geeft gemeenten een loketfunctie voor de burger voor problemen met water(overlast). Dat betekent concreet dat de gemeente verantwoordelijk is voor de ontvangst van vragen en klachten en het organiseren van een vervolgtraject. Ook aan de burger is een eigen verantwoordelijkheid toegekend.

Stedelijk afvalwater

Stedelijk afvalwater is huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater.

Uitsnede afvalwaterzorgplicht

Artikel 10.33 Wet Milieubeheer

De gemeenteraad of burgemeester en wethouders dragen zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen, door middel van een openbaar vuilwaterriool naar een inrichting als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet .

Hemelwater

De wetgeving geeft gemeenten een zorgplicht voor duurzame en doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater. Het gaat hierbij om hemelwater dat perceeleeigenaren redelijkerwijs niet zelf op eigen terrein kunnen verwerken. De perceeleeigenaar is verantwoordelijk voor hemelwater op eigen terrein. De zorgplicht legt de nadruk op de verantwoordelijkheid van de perceeleeigenaar om het hemelwater zoveel mogelijk zelf te verwerken. De wetgeving en zorgplichtformulering geven aan dat de uitwerking uit twee stappen bestaat:

- Gemeente moet beoordelen in welke situaties zij redelijkerwijs van de particulier kan vragen om zelf het hemelwater aan de bron te verwerken, hiervoor kunnen hulpmiddelen worden ontwikkeld zoals verordeningen en maatwerkvoorschriften.

- Indien verwerking van het hemelwater aan de bron redelijkerwijs niet mogelijk is moet de gemeente voorzieningen treffen om het overtollige hemelwater af te voeren via een gemeentelijk systeem.

Uitsnede hemelwaterzorgplicht

Artikel 3.5 Waterwet

1. De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor een doelmatige inzameling van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden geveerd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.
2. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen tevens zorg voor een doelmatige verwerking van het ingezamelde hemelwater. Onder het verwerken van hemelwater kunnen in ieder geval de volgende maatregelen worden begrepen: de berging, het transport, de nuttige toepassing, het, al dan niet na zuivering, terugbrengen op of in de bodem of in het oppervlaktewater van ingezameld hemelwater, en het afvoeren naar een zuiveringstechnisch werk.

Als het redelijkerwijs niet mogelijk is voor de perceeleigenaar om het hemelwater zelf te verwerken, treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. Hierbij gaat het dus om het aanbieden van een voorziening die op basis van lokale afwegingen bekostigd kan worden vanuit de rioolheffing. De gemeente kan haar zorgplicht zowel invullen via een gemengd systeem als via een gescheiden systeem. De wetgeving en het rijksbeleid verplichten de gemeente niet tot gescheiden inzameling. Doelmatigheid is het centrale criterium bij de gemeentelijke keuzes (beleidsvrijheid).

Grondwater

Gemeenten hebben een zorgplicht voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De wetgeving geeft aan dat de burger met grondwateroverlast bij de gemeente met zijn probleem terecht moet kunnen. De gemeente is het eerste aanspreekpunt ((water)loket) voor de burger.

Uitsnede grondwaterzorgplicht

Artikel 3.6 Waterwet

1. De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, omvatten mede de verwerking van het ingezamelde grondwater, waaronder in ieder geval worden begrepen de berging, het transport, de nuttige toepassing en het, al dan niet na zuivering, op of in de bodem of in het oppervlaktewater brengen van ingezameld grondwater, en het afvoeren naar een zuiveringstechnisch werk.

Besluit lozing Afvalwater huishoudens

Het Besluit regelt dat een vergunning of ontheffing voor het direct lozen van afvloeiend hemelwater vanuit huishoudens in oppervlaktewater of bodem wordt vervangen door een stelsel van algemene regels. In beginsel mag afvloeiend hemelwater van daken van huishoudens zonder verdere restricties in het oppervlaktewater, op of in de bodem of op een hemelwaterstelsel worden geloosd, behoudens een aantal uitzonderingen (op grond van nadere eisen of bij verordening). Het is toegestaan om het water afkomstig van zinken dakgoten rechtstreeks te lozen op oppervlaktewater of in de bodem. In gevallen waar dat voor de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater of de bodem noodzakelijk is, kunnen door middel van het stellen van een nadere eis maatregelen worden geëist, die voorafgaand aan het lozen moeten worden genomen. Dat is bijvoorbeeld het geval indien de gevel of het dak in zijn geheel van uitloogbaar materiaal is vervaardigd, waardoor de lozing van de uit de materialen uitgeloopte stoffen beduidend hoger is. De inwerkingtreding van het Besluit heeft in samenhang met de inwerkingtreding van de WGW plaatsgevonden.

Besluit lozen buiten inrichtingen

Op 1 juli 2011 is het Besluit lozen buiten inrichtingen in werking getreden. Het besluit is gebaseerd op de Wet milieubeheer, de Waterwet en de Wet bodembescherming. Dit besluit bevat regels voor een groot aantal categorieën van lozingen die het gevolg zijn van activiteiten die plaatsvinden buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Lozingen vanuit inrichtingen vallen onder het Activiteitenbesluit en het lozen vanuit particuliere huishoudens is geregeld met het Besluit lozing afvalwater huishoudens. In tegenstelling tot het Activiteitenbesluit stelt het Besluit lozen buiten inrichtingen slechts regels voor het lozen van afvalwater.

Activiteitenbesluit

Zoals het besluit lozing Afvalwater Huishoudens een stelsel van algemene regels omvat voor lozingen van afvalwater en hemelwater vanuit huishoudens, regelt het Activiteitenbesluit de lozingen vanuit bedrijven en inrichtingen, behoudens agrarische bedrijven. Daarnaast is er nog het "Besluit lozing afvalwater buiten inrichtingen". Hierin worden algemene regels gesteld voor lozingen vanuit gemeentelijke riolering op oppervlaktewater en overige lozingen vanuit de openbare ruimte.

Wet informatie uitwisseling ondergrondse netten (WION)

In Nederland liggen voor duizenden kilometers aan kabels en leidingen in de ondergrond, die van belang zijn voor de Nederlandse samenleving. Daarnaast bevinden zich andere werken in de ondergrond, zoals tunnels en funderingen van bruggen. Voor de aanleg, onderhoud of verwijdering van deze ondergrondse werken wordt steeds meer in de ondergrond gegraven. Daarbij is bij graafwerkzaamheden in toenemende mate zorgvuldigheid geboden om beschadiging aan kabels en leidingen te voorkomen. In het verleden hebben kabel- en leidingbeheerders het Kabels en leidingen Informatie Centrum (KLIC) opgezet, dat voorziet in een informatie-uitwisseling tussen kabel- en leidingbeheerders enerzijds en partijen, die willen graven in de ondergrond anderzijds. Desondanks ontstaat bij 20% van alle graafwerkzaamheden schade aan kabels en leidingen met alle economische gevolgen en risico's voor de veiligheid van dien.

Om het aantal incidenten te verminderen is de informatie-uitwisseling tussen kabel- en leidingbeheerders en grondroerders verplicht gesteld. Ook is een verplichting opgenomen voor grondroerders en hun opdrachtgevers om zorgvuldig te graven. Er wordt duidelijkheid gegeven over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen partijen. Deze taak met dit wetsvoorstel is ondergebracht bij het kadaster.

Er ligt momenteel een wetsvoorstel genaamd WIBON, als opvolger van de WION. De extra 'B' staat voor 'bovengronds' (wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten). De bepalingen van de WION zullen één op één worden overgenomen in de WIBON.

Bestuursakkoord Water (2011)

In het Bestuursakkoord Water – dat op 23 mei 2011 samen met het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging Nederlandse gemeenten, de Unie van Waterschappen en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland het Bestuursakkoord Water ondertekend is afgesproken te streven naar meer doelmatigheid, onder meer door betere samenwerking.

Doel van het Bestuursakkoord Water is te blijven zorgen voor:

- veiligheid tegen overstromingen
- een goede kwaliteit water
- voldoende zoet water.

De vijf partners willen dit bereiken door doelmatiger te werken, dat wil zeggen: goede kwaliteit tegen lagere kosten en minder bestuurlijke drukte. Noodzakelijke investeringen leiden daardoor niet tot sterke stijging van de lokale lasten voor burgers en bedrijven. De partners streven daarnaast ook naar doelmatigheid, door met minder kosten en minder bestuurlijke drukte de werkzaamheden te verrichten.

Provinciaal beleid

Op 11 november 2015 is Omgevingsvisie Gelderland gewijzigd vastgesteld. De omgevingsvisie vervangt de huidige omgevingsplannen zoals de Structuurvisie, het Gelders Milieuplan en het Waterplan Gelderland 2010-2015. De Omgevingsvisie richt zich formeel op de komende tien jaar, maar wil ook een doorkijk bieden aan Gelderland op een langere termijn.

In de omgevingsvisie wordt de ambitie en de rol van de provincie voor het aspect water aangegeven. De provincie stuurt op een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem. Dit bestaat uit bodem en ondergrond, grondwater en oppervlaktewater. Een veerkrachtig en duurzaam water- en bodemsysteem helpt mee aan een optimale en duurzame driedimensionale inrichting van Gelderland.

Een systeem is veerkrachtig als het onder normale omstandigheden alle functies goed kan uitvoeren, (tijdelijke) over- en onderbelasting goed op kan vangen zonder dat maatschappelijke overlast of ecologische schade optreedt en hiervan snel kan herstellen zonder blijvende negatieve effecten. Een systeem is duurzaam als het ook in de toekomst kan blijven functioneren en in stand kan worden gehouden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Om de veerkracht van het water- en bodemsysteem te vergroten is het belangrijk om meer ruimte te maken voor beken, te zorgen voor stedelijk waterbeheer en voor goed bodembeheer. Dat betekent bijvoorbeeld dat de bodem zodanig wordt beheerd en gebruikt dat de bodem meer water kan opnemen in perioden van regen en dus ook weer water kan afgeven in perioden van droogte. Zowel bewoonde gebieden, natuurgebieden als landbouwgronden zullen hieraan een bijdrage moeten leveren.

Daarnaast is het van belang om ervoor te zorgen dat het water- en bodemsysteem duurzaam is en ook in de toekomst kan blijven functioneren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De provincie streeft naar een duurzaam gebruik van de ondergrond. Zij zoekt naar een balans tussen het benutten van de kansen die de ondergrond biedt en het behouden van de waarde van de ondergrond voor toekomstige generaties. Doel is te komen tot een integrale, efficiënte en duurzame benutting zonder onomkeerbare gevolgen voor de ondergrond. Dit betekent dat de provincie moet afwegen wat op een bepaalde plek in de ondergrond of bovengronds wel of niet mag.

Waterschapsbeleid

De gemeenten vallen in het beheersgebied van waterschap Rivierenland. Het waterschap heeft de verantwoordelijkheid voor het operationele regionale waterbeheer.

Waterbeheerprogramma 2016-2021

Met dit programma zet het waterschap de koers uit om de lange termijn doelen te bereiken voor waterveiligheid, het watersysteem en de waterketen. Bij de uitvoering van het programma speelt het waterschap in op veranderingen en benut zij de kansen die zich voordoen in de regio. Het programma beschrijft wat men in de planperiode 2016-2021 wil bereiken en hoe dat te doen. Men beschrijft de doelen, maatregelen en instrumenten. Het is het centrale beleidsdocument van het waterschap en is een instrument voor een samenhangend, systematisch en doelmatig beleid en beheer. Daarmee voldoen we aan de doelen in artikel 2.1 van de Waterwet:

- voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste
- beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen
- vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen.

Keur

Waterschap Rivierenland heeft een openbare taak. Deze ligt onder andere vast in de Keur Waterschap Rivierenland 2014 en richt zich naast de bescherming en instandhouding van de bestaande waterstaatswerken ook op het wegbeheer. De Keur verbiedt allerlei werken en handelingen die waterstaatswerken en wegen nadelig kunnen beïnvloeden. Voor werken en handelingen die meestal onder voorschriften- toch kunnen worden toegelaten kent de Keur de mogelijkheid om een (water)vergunning te verlenen. In de geboden staat voorgeschreven wat gedaan moet worden om te zorgen dat de oppervlaktewaterlichamen, de waterkeringen en de wegen in stand blijven. In de verboden staan die zaken welke in principe onwenselijk zijn voor de constructie of de functie van oppervlaktewaterlichamen, waterkeringen of wegen.

Het waterschap heeft enkele belangrijke hoofdtaken:

- zorg voor de waterkerende functie van waterkeringen en daarmee voor de veiligheid van het gehele beheergebied. De waterkeringen hebben vaak een regionaal of zelfs bovenregionaal belang
- zorg voor het watersysteem. Dit houdt zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve zorg in
- zorg voor een gedeelte van het grondwaterwaterbeheer
- zorg voor een gedeelte van het vaarwegbeheer
- zorg voor het wegbeheer van openbare wegen die in beheer zijn bij Waterschap Rivierenland

Afsprakenkader WSRL voor riolering "Samen door één buis" (2012)

Opgesteld door Waterschap Rivierenland in overleg met gemeenten.

Het rioleringsbeleid van het waterschap richtte zich voornamelijk op het beheersen van de emissies, waarbij de Wvo-vergunning en de aansluitvergunning de handvatten waren. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: de basisinspanning en de sanering van ongerioleerde lozingen zijn nagenoeg afgerond. Over de resterende inspanningen zijn afspraken gemaakt met gemeenten. De uitgangspunten/kaders die in dit afsprakenkader zijn genoemd vormen voor het waterschap het vertrekpunt voor de te maken afspraken. De afspraken zelf worden o.a. vastgelegd in afvalwaterakkoorden, Gemeentelijke rioleringsplannen en stedelijk waterplannen. De samenwerking tussen gemeenten en waterschap moet leiden tot een doelmatige invulling van rioolbeheer waar het gaat om de samenhang met het zuiveringsbeheer en het waterbeheer. Overheden moeten "de goede dingen goed doen". Dat wil zeggen dat het halen van doelen centraal staat en dat we dit bereiken met effectieve maatregelen waarbij het te bereiken resultaat en de kosten in balans zijn. Om tot een keuze te komen van de juiste maatregelen moeten gemeenten en waterschap de juiste kennis opbouwen als basis voor keuzen. Om te kunnen beoordelen of een activiteit/maatregel al dan niet acceptabel/zinvol is presenteert het waterschap in deze nota een hulpmiddel; het "denkkader doelmatigheidsafweging". Het waterschap kan als specialist op het gebied van water met veel kennis over waterbeheer en afvalwaterbeheer, een belangrijke meerwaarde bieden aan gemeenten. Ook in de beleidsvorming en planvorming kan het doelmatig zijn om gebruik te maken van de expertise van het waterschap. De stimuleringsbijdrage afkoppelen van het waterschap heeft er mede toe bijgedragen dat afkoppelen van verhard oppervlak gezien wordt als een zinvolle maatregel daar waar dat haalbaar is. Nu het doel van de regeling gerealiseerd is, is er geen reden meer om de stimuleringsregeling nog langer toe te passen. Het kader van het waterschap is met deze nota duidelijk in beeld. Het biedt meer ruimte voor samenwerking en maatwerk. Dit kan zijn beslag krijgen in de afspraken die gemaakt gaan worden. Deze manier van samenwerken is niet nieuw voor het waterschap en voor de gemeenten in ons beheergebied. We hebben al veel goede ervaringen opgedaan in optimalisatiestudies, stedelijke waterplannen en akkoorden. Deze manier van werken doet recht aan elkaars eigenstandige positie en aan de noodzaak tot samenwerking, en die geven we met deze nota een structurele plek. Het is ook niet de bedoeling dat we alles continue ter discussie gaan stellen. Dat zou niet doelmatig zijn. De uitgangspunten zoals verwoord in deze nota kunnen ons juist helpen als houvast. Veel oplossingen die we hebben bedacht in het verleden zijn gewoon juiste maatregelen. We moeten blijven focussen op een goed rioolbeheer in afstemming met doelen in het waterbeheer en afvalwaterbeheer. In overleg gaan we "samen door één buis" op een slagvaardige manier voor een gezond en veerkrachtig watersysteem.

B3 HET DENKSTAPPENMODEL

STOWA en Stichting RIONED hebben ter ondersteuning van de cultuurverandering in de waterketen een model ontwikkeld dat gemeenten en waterschappen helpt doelen en effecten centraal te stellen bij het nemen van maatregelen voor het optimaliseren van het stedelijk waterbeheer (en niet de inspanning). Het zogenaamde 'Denkstappenmodel' sluit aan bij de afspraken over doelmatig waterbeheer uit het Bestuursakkoord Water. Het denkstappenmodel werkt van grof naar fijn en bestaat uit drie delen:

1. Grove schifting. Eerst bepalen gemeente en waterschap gezamenlijk op basis van een snelle beoordeling of er een probleem is. Alleen als er problemen te verwachten zijn of dit onduidelijk is, gaat men verder met stap 2.
2. Nadere analyse. In deze stap analyseren gemeente en waterschap gezamenlijk de eventuele problemen. Dit geeft een duidelijker beeld van de ernst en oorzaken. Op basis van de nadere analyse bepalen de partijen of maatregelen nodig zijn.
3. Maatregelen. In dit laatste deel bekijken waterschap en gemeente gezamenlijk welke maatregelen nodig zijn om het probleem op te lossen of de ambities te realiseren. Daarbij brengen zij ook de kosten in beeld.

Veel vraagstukken zullen geen probleem vormen. Het gezamenlijk vaststellen van dat feit in stap 1 geeft de mogelijkheid om dat ook te formaliseren. Als het minder duidelijk is of een vraagstuk daadwerkelijk een probleem is, biedt stap 2 de mogelijkheid om dat nader te onderzoeken. Daaruit blijkt of maatregelen gewenst zijn of niet. Als maatregelen nodig zijn, bekijken de partijen in stap 3 welke maatregelen mogelijk zijn en of deze daadwerkelijk bijdragen aan het oplossen van het probleem. Is dat niet mogelijk of zijn de kosten te hoog? Dan kunnen gemeente en waterschap de gezamenlijke ambitie opnieuw vaststellen (en gaat u terug naar stap 2).

Om het model te kunnen gebruiken, moeten gemeenten en waterschappen aan drie voorwaarden voldoen: een gezamenlijke ambitie, kennis van het functioneren van de riolering, het watersysteem en de maatschappelijke functies die het water ter plaatse vervult en het volgen en sturen van keuzes, maatregelen en effecten. Essentieel is dat de denkstappen uitgaan van maatwerk en van samenwerking tussen gemeenten en waterbeheerders.

De denkstappen geven geen antwoorden op de vraagstukken en schrijven geen normen voor. De stappen zijn uitdrukkelijk niet als voorschrift bedoeld, maar als een proces dat houvast biedt. Vak- en gebiedskennis blijven onmisbaar. In de praktijk zijn (nieuwe) lozingen vaak de aanleiding tot vraagstukken over stedelijk water, zoals lozingen van bedrijven of riooloverstortingen. Daarbij is niet de lozing bepalend, maar het functioneren van het gehele stedelijke watersysteem in relatie tot de doelen en ambities. Gemeente en waterschap kunnen de denkstappen gebruiken bij dergelijke vraagstukken, maar bijvoorbeeld ook als doelen en ambities wijzigen.

B4 TOEREKENING AAN DE RIOOLHEFFING

Overzicht mogelijke toerekeningen vanuit andere disciplines naar het taakveld rioleringen (Bron: Kennistafels RIONED dag 2017)

Taakveld	Toelichting	Mogelijke toerekening in rioolheffing
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Tot dit taakveld behoren taken met betrekking tot onroerend goed dat niet in exploitatie is en niet aan een specifiek beleidsveld is toe te delen: <ul style="list-style-type: none"> • beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente (a! of niet tijdelijk) in bezit heeft en niet in exploitatie neemt. 	Bergings/overloopgebieden, kosten meer dan zijdelings met hemelwatertaak?
0.4 Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces: <ul style="list-style-type: none"> • financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie; • personeel en organisatie; • de gemeentesecretaris; • inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement); • juridische zaken; • bestuurszaken en bestuursondersteuning; • informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen; • facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging); • documentaire informatievoorziening (DIV); • managementondersteuning primair proces. <p>Tot dit taakveld behoort niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ondersteuning van de raad, de griffie maakt geen deel uit van de ambtelijke organisatie, dit hoort onder taakveld 0.1; • archieven met een historische betekenis horen onder taakveld 5.4; • een bijdrage aan/van een verbonden partij, zoals een gemeenschappelijke regeling, als vergoeding voor de uitvoering van taken. Deze moet worden verantwoord op het taakveld /de taakvelden waar de verbonden partij werkzaam voor is. 	Een deel van de overhead kan aan de heffing worden toegerekend; zie hiervoor het betreffende hoofdstuk in de handleiding.
0.64 Belastingen overig	Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, m.u.v. de toeristen- en de forensenbelasting, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • hondenbelasting; • precariobelasting; • reclamebelasting; • heffing en invordering; • bezwaar en beroep. 	Kosten die gemaakt worden voor bezwaar- en beroepsprocedures als die niet op taakveld Riolering worden geboekt.
0.8 Overige baten en lasten	Tot dit taakveld behoren; <ul style="list-style-type: none"> • stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, etc. • (schatting) niet voorziene uitgaven 	Overige baten en lasten die van toepassing zijn bij het uitvoeren van activiteiten ter nakoming van zorgplichten voor afval-hemel en grondwater.

Besproken in werkplaats		Beuningen	Druten	Heumen	West Maas en Waal	Wijchen
n.v.t.	geen	--	--	--	--	--
zit in de tarieven; eventueel harmonisatie van het aandeel in de tarieven bepalen	aangeven welk aandeel (Percentage en hoogte van de lasten)?		13% van de totale lasten op het product rioleringen Voor 2018 bedraagt dit € 186.931	In de begroting worden uren toegerekend aan riolering. In het uurtarief zit de overhead. Overhead wordt niet apart toegerekend. 8% van de totale kosten bestaan uit personeelsuren.	In de begroting worden uren toegerekend aan riolering. In het uurtarief zit de overhead. Overhead wordt niet apart toegerekend.	In de begroting worden uren toegerekend aan riolering. In het uurtarief zit de overhead. Overhead wordt niet apart toegerekend.
dit is een % van de gemeentelijke belastingen en wordt al toegeschreven	aangeven welk aandeel (Percentage en hoogte van de lasten)?		Nee	Er wordt blijkbaar weinig bezwaar gemaakt tegen rioolheffing want hier wordt geen vast percentage aan toegeschreven.	nee	Deze kosten zijn onderdeel van het Dvo met Munitax en wordt in Wijchen aan het betreffende taakveld toegerekend.
niet besproken in de werkplaats (onderdeel ontbrak in tabel)	nog aanvullen of aangeven dat het niet van toepassing is.		Nee	N.V.T.	nee	n.v.t.

Overzicht mogelijke toerekeningen vanuit andere disciplines naar het taakveld rioleringen (Bron: Kennistafels RIONED dag 2017)

Taakveld	Toelichting	Mogelijke toerekening in rioolheffing
2.1 Verkeer en vervoer	<p>Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkeersbeleid; • verkeersmaatregelen: verkeersborden, verkeersreginstallaties, bewegwijzering en straatmeubilair t.b.v. verkeersregulering; • beïnvloeden van het verkeersgedrag met het oog op verkeersveiligheid; • aanleg, reconstructie en onderhoud van de verharde openbare ruimte: wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden en overige verhardingen; • civieltechnische kunstwerken: inspectie, beheer en onderhoud bruggen, tunnels, spoorwegovergangen en dergelijke, waaronder begrepen infrastructuur ten behoeve van luchthavens; • verlichting wegen: aanleg, beheer en onderhoud; • gladheidbestrijding: sneeuwruimen en strooien; • straatreiniging: schoonmaken en (toezien op) schoonhouden van de openbare ruimte van veeg- en zwerfafval; • reguleren van de openbare ruimte: vergunningen voor inritten, aanleg kabels, verhuren standplaatsen (grond, benzinestations); • verwijderen verkeersobstakels en vergunningen voor het tijdelijke plaatsen van voorwerpen op de openbare weg. <p>Tot dit taakveld behoren niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanleg van wegen die onderdeel uitmaken van een grondexploitatie, dat valt onder taakveld 3.2 (i.g.v. fysiek) of taakveld 8.2 (i.g.v. exploitatie); • faciliteiten voor tram- en bus van grotere omvang (busstations bijvoorbeeld), die moeten onder taakveld 2.5 Openbaar vervoer worden geregistreerd; • aanleg van parkeervoorzieningen en afgeven van vergunningen voor parkeren en parkeerplaatsen, deze hoort onder taakveld 2.2; • aanleg van toeristische paden voor voetgangers en fietsers, deze hoort onder taakveld 5.7. 	<p>Aanleg; reconstructie en onderhoud van verharde openbare ruimte in samenhang met de aanleg/vervanging van riolering(svoorzieningen).</p> <p>Voorzieningen hemelwatertaak (water op straat).</p> <p>Schoonhouden van de openbare ruimte van veeg- en zwerfafval.</p>
2.4 Economische havens en waterwegen	<p>Tot dit taakveld behoren taken ten behoeve van de (beroeps-)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • baggerwerkzaamheden; • zeehavens: het begeleiden van de scheepvaart van en naar de haven, het beheren en ontwikkelen van de natte en droge infrastructuur; • binnenhavens: beheren havengebied (droog en nat gedeelte), uitvoering operationele taken; • doorgaande waterwegen: bebakening, ijsbestrijding, inrichting en gebruik van de oevers door inspectie, beheer onderhoud en vervanging van de walkanten; • ligplaatsen en vergunningen bedrijfsvaartuigen, lig- en aanlegplaatsen voor beroepsvaart; • waterkering en afwatering: beheersing van het oppervlaktewater en voorkomen van wateroverlast door het in stand houden van oevers van watergangen achter dijken ter waarborging van de stabiliteit van de kering en het pompem van overtollig water uit lager gelegen gebieden (onderbemalingen); • bruggelden en sluisgelden. <p>Tot dit taakveld behoren niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • activiteiten ten behoeve van niet doorgaande waterwegen zoals vijvers, sloten en overige waterpartijen: aanleg en onderhoud, deze horen thuis onder taakveld 5.7; • straten en wegen in het havengebied, deze horen thuis onder taakveld 2.1; • havenloodsen, pakhuizen en entrepots, deze horen thuis onder taakveld 3.2; • veerponten, deze horen thuis onder taakveld 2.5; • zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, dit hoort thuis onder taakveld 7.2. • jachthavens en passantenhavens voor recreatievaartuigen, deze horen thuis onder taakveld 2.3. 	<p>Staan op dit taakveld kosten die een rol spelen in de gemeentelijke watertaken, bijvoorbeeld opvang hemelwater? Baggeren</p>
3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur	<p>Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grondexploitatie bedrijventerreinen; • ontwikkeling en onderhoud van bedrijfslocaties en (her-)ontwikkeling van bedrijfspanden; • herstructurering en verduurzaming bedrijfslocaties; • investeringen in winkelgebieden en winkelstrips; • werkzaamheden tbv land- en tuinbouwgronden. <p>Niet tot dit taakveld behoort:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grondexploitatie voor andere dan bedrijventerreinen. (taakveld 8.2) 	<p>Gemeentelijke bijdrage aan riolerings-/watervoorziening? Verduurzaming tbv gemeentelijke watertaken? Drainage land- en tuinbouwgronden?</p>

Besproken in werkplaats		Beuningen	Druten	Heumen	West Maas en Waal	Wijchen
Onbekend	nog aanvullen of aangeven dat het niet van toepassing is.		Een deel van de kosten van de vervanging van verhardingen worden ten laste gebracht van riolering.	N.V.T. N.V.T. 12% € 12.000	de kosten van het opbreken en herstellen van verharding zijn meegenomen in de vervaningsinvesteringen	De kosten van het opbreken en herstellen van verharding zijn meegenomen in de
Onbekend	nog aanvullen of aangeven dat het niet van toepassing is.		Uiteraard indien deze gelijktijdig vervangen worden.		de herstrating van de herstel in de oude situatie. Bij smalle woonstraten wordt de herstrating van het volledige profiel uit de rioolheffing bekostigd. Bij brede straten worden alleen de herstraatkosten over de sleufbreedte bekostigd uit de rioolheffing.	vervaningsinvesteringen uitgaande van herstel in de oude situatie. Bij smalle woonstraten wordt de herstrating van het volledige profiel uit de rioolheffing bekostigd. Bij brede straten worden alleen de herstraatkosten over de sleufbreedte bekostigd uit de rioolheffing.
Veegkosten worden toegekend, zwerfafval niet.	deels (percentage en hoogte van de lasten aangeven)		De kosten voor hemelwatertaken komen volledig ten laste van rioleringen			
			Kosten voor wegen komen niet ten laste van rioleringen			
n.v.t.	--	--	--	--	--	--
niet toerekenen aan rioleringen	geen	--	--	--	--	--

Overzicht mogelijke toerekeningen vanuit andere disciplines naar het taakveld rioleringen (Bron: Kennistafels RIONED dag 2017)

Taakveld	Toelichting	Mogelijke toerekening in rioolheffing
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	<p>Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • natuurbescherming, onderhoud van bos, heide en overige natuurgebieden; • aanleg en onderhoud van openbaar groen inclusief het plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte; • aanleg en onderhoud van openbaar water: vijvers en kleine watergangen, waaronder schoonhouden sloten, onderhouden van taluds en betuining; • aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen, recreatievoorzieningen; • hobbyclubs en volkstuinderverenigingen. <p>Tot dit taakveld behoort niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanleg en onderhoud van doorgaande grote watergangen zoals vaarten en kanalen, deze horen onder taakveld 2.4. 	Aanleg en onderhoud van openbaar water: vijvers en kleine watergangen, waaronder schoonhouden sloten, onderhouden taluds en betuining. Delen van dit openbaar groen kunnen een rol spelen in de gemeentelijke nakoming van de watertaken. Wadi's, retentievijvers, overloopgebieden etc.
6.3 Inkomensregelingen	<p>Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet; • geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening; • IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers); • IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen); • kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004); • kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004; • sociale zekerheidsregelingen van het rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima; • gemeentelijk armoedebelid: bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, korting op musea, sportclubs etc., meerkosten bij werk in geval van handicap of chronische ziekte, etc. <p>Tot dit taakveld behoort niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • schuldhulpverlening hoort thuis onder taakveld 6.71. 	Kwijtschelding
7.2 Riolering	<p>Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opvang en verwerking van afval- en hemelwater; • inzameling en transport huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater; • voorkomen van grondwaterproblemen, onder meer door afvoer van overtollig grondwater; • rioolwaterzuivering; • bestrijding verontreiniging oppervlaktewater; • baten rioolheffing via categorieën 2.2.1 (voor niet-woningen) en 2.2.2 (voor woningen); • kosten van de heffing en invordering van de rioolheffing. 	Spreekt voor zich!
8.1 Ruimtelijke ordening	<p>Tot dit taakveld behoren taken op grond van de wet Ruimtelijke Ordening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voorbereiden van vaststellen structuurplannen en -visies; • BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie); • CAI, breedband en glasvezel aanleg; • voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen; • faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid). De gemeente zelf voert geen actief grondbeleid, zij laat dit over aan private ontwikkelaars. Kosten die de gemeente maakt in het kader van dit faciliterend grondbeleid, (moeten) worden verhaald op de private ontwikkelaars. <p>Het betreft hier kosten ten behoeve van onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opstellen van bestemmingsplan, voorzieningen in de openbare ruimte en het aanleggen nutsvoorzieningen. <p>Wanneer dergelijke kosten worden gemaakt in het kader van faciliterend grondbeleid, worden deze kosten geboekt op 8.1 en via een tegenboeking naar de balans gemuteerd (zie de notitie Faciliterend grondbeleid van de Commissie BBV).</p>	Voorzieningen in de openbare ruimte?
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	<p>Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grondverwerving, bouw- en woonrijp maken; • bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de bouwgrondcomplexen; • verkoop van bouwrijpe gronden; • in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven. <p>Tot dit taakveld behoren niet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grondexploitatie van bedrijventerreinen, dit hoort thuis onder taakveld 3.2; • onschadelijk maken en verwijderen van explosieven buiten grondexploitatie, dit hoort thuis onder taakveld 1.2 	Gemeentelijke bijdragen aan exploitaties met een meer dan zijdelings verband tot de watertaken. Aanleg en onderhoud voorzieningen?

Besproken in werkplaats		Beuningen	Druten	Heumen	West Maas en Waal	Wijchen
Dit gebeurt deels (afhankelijk van de functie)	aangeven welk aandeel (Percentage en hoogte van de lasten)?		Dit is deels opgenomen in het IBOR bestek. Alleen de kosten voor de waterbergingsbank worden specifiek toegerekend aan rioleringen. Kosten nagenoeg nihil	2%, een bedrag van € 15.000	50% van de post hemelwater en grondwaterzorgplicht in de exploitatiebegroting (67030/4340/5OPR 022-023). Een bedrag van € 25.000.	Van dit product wordt niks doorbelast aan de rioolheffing.
Verschillen per gemeente	Voor zover van toepassing aangeven welk aandeel (Percentage en hoogte van de lasten)?	toerekening naar rioleringen (percentage / lasten aangeven)	nee	nee	nee	Volledige toerekening naar het taakveld. Voor het bedrag zie tab toelichting Wijchen
volledig	geen	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
n.v.t.	geen	--	--	--	--	--
n.v.t.	geen	--	--	--	--	--

B5 KOSTENDEKKINGSPLAN BEREKENING

Gemeente Wijchen		(Rood = invoerveld; afhankelijk van de invoer verschijnen of wijzigen opmerkingen)	
Algemeen	Paremeterblad en input kostendekkingsplan rioleringen		
	Datum berekening / versienummer	8-11-2017	(versie 20171108-06)
	Eventueel volgnummer	06	
	Startjaar berekening	2017	
	Looptijd doorrekening kostendekkingsplan	60	
Investeringsen	Afschrijvingsmethode nieuwe investeringsprojectenen	2 (Linear)	1 = Annuitair; 2 = Linear
	Afschrijvingsmethode vervangingen / instandhouding	3 (Rechtstreeks)	1 = Annuitair; 2 = Linear; 3 = Rechtstreeks betalen
	Rekenrente nieuwe investeringen		
	2017	1,75%	
	2018	1,75%	
	2019	2,00%	
	2020	2,25%	
	2021	2,25%	
	Geldt de rekenrente 2021 over de gehele looptijd van 60 jaar?	ja	
	Inflatiepercentage	0,00%	(Berekening exclusief inflatiecorrectie)
	Geldt dit inflatiepercentage over de gehele looptijd van 60 jaar?	ja	
	Berekeningen uitvoeren inclusief btw	ja	
	<i>BTW over de exploitatielasten</i>	21,00%	variabel; zie exploitatielasten
	<i>BTW bestaande investeringen per 01-01-2001 (was 19%)</i>	0,00%	geen btw-toerekening op kapitaallasten
	<i>BTW bestaande investeringen vanaf 01-10-2012 (huidig is 21%)</i>	0,00%	geen btw-toerekening op kapitaallasten
	<i>Nieuwe investeringen en vervangingen BTW op afschrijving</i>	0,00%	geen btw-toerekening op investeringen en vervangingen
	<i>Nieuwe investeringen en vervangingen BTW ook op rentelast?</i>	0	0 = nee; 1 = ja
Reserves en voorzieningen	Stand bestemmingsreserve per 01/01/2017 (art. 43 lid 1b BBV)	322.461	
	Stand voorziening per 01/01/2017 (art. 44 lid 1 BBV)	0	
	eventuele onderverdeling te benoemen	2.061.269	
	eventuele onderverdeling te benoemen	1.889.758	
	eventuele onderverdeling te benoemen	1.318.911	
	eventuele onderverdeling te benoemen	0	
	Geen uitsplitsing in reserve en voorziening; totaal per 01/01/2017	0	
Totale reserve incl. voorziening	5.592.399		
Modelberekening	Wordt igv negatieve reserve incl. voorziening dit bedrag geleend?	nee	(Er wordt mogelijk een negatieve stand berekend)
	Wordt rente gerekend bij lening of negatieve stand reserve incl. voorziening?	nee	(Geen negatieve rente rekenen)
	Methode toerekening aflossing en rente in het jaar van uitvoeren		
	a. Variabel aflossingsdeel en rentedeel per object ?	nee	(Defaultwaardes b en c worden gebruikt in modelberekening)
	b. Aflossingsdeel in rekening te brengen in het uitvoeringsjaar	100%	(Aflossing volledig)
	c. Rentedeel in rekening te brengen in het uitvoeringsjaar	0%	(Geen rente)
	De financiële afschrijvingstermijnen per object dienen handmatig te worden ingevuld in de modelberekening		
	Tarief jaarlijks kostendekkend of einde looptijd berekening	2 (in 2077)	1 = Jaarlijks; 2 = Aan einde looptijd
Uitgaan van het ideaalcomplex (zoveel mogelijk rechtstreeks betalen uit voorziening)?	nee		

Gemeente Wijchen

Datum: 8-11-2017

Bestaande kapitaaluitgaven rioleringen

(versie 20171108-06)

Bedragen worden (waar van toepassing) inclusief btw gerekend

volgnr	jaar	Sub-totalen		Totale
		kapitaallast	btw-comp.	kapitaallast
1	2017	517.073	0	517.073
2	2018	511.312	0	511.312
3	2019	545.426	0	545.426
4	2020	560.887	0	560.887
5	2021	544.888	0	544.888
6	2022	514.631	0	514.631
7	2023	518.811	0	518.811
8	2024	509.921	0	509.921
9	2025	494.544	0	494.544
10	2026	487.611	0	487.611
11	2027	475.159	0	475.159
12	2028	467.857	0	467.857
13	2029	445.349	0	445.349
14	2030	438.911	0	438.911
15	2031	409.141	0	409.141
16	2032	383.815	0	383.815
17	2033	378.336	0	378.336
18	2034	372.857	0	372.857
19	2035	367.378	0	367.378
20	2036	361.901	0	361.901
21	2037	356.424	0	356.424
22	2038	350.945	0	350.945
23	2039	345.467	0	345.467
24	2040	339.991	0	339.991
25	2041	321.078	0	321.078
26	2042	315.899	0	315.899
27	2043	310.728	0	310.728
28	2044	305.551	0	305.551
29	2045	273.961	0	273.961
30	2046	269.376	0	269.376
31	2047	249.969	0	249.969
32	2048	245.722	0	245.722
33	2049	241.474	0	241.474
34	2050	215.418	0	215.418
35	2051	211.661	0	211.661
36	2052	207.902	0	207.902
37	2053	204.146	0	204.146
38	2054	200.387	0	200.387
39	2055	196.629	0	196.629
40	2056	192.874	0	192.874
41	2057	189.114	0	189.114
42	2058	185.356	0	185.356
43	2059	148.323	0	148.323
44	2060	145.314	0	145.314
45	2061	141.288	0	141.288
46	2062	138.302	0	138.302
47	2063	34.033	0	34.033
48	2064	11.239	0	11.239
49	2065	11.030	0	11.030
50	2066	10.820	0	10.820
51	2067	10.610	0	10.610
52	2068	10.399	0	10.399
53	2069	5.732	0	5.732
54	2070	5.622	0	5.622
55	2071	5.513	0	5.513
56	2072	5.403	0	5.403
57	2073	5.294	0	5.294
58	2074	3.760	0	3.760
59	2075	2.671	0	2.671
60	2076	2.505	0	2.505

Gemeente Wijchen

Investeringslijst nieuwe projecten en onderzoeken (geen vervangingen)
 Bedragen exclusief btw invoeren, btw wordt elders bijgeteld
 Er wordt geen rekening gehouden met inflatie

Datum: 8-11-2017

(versie 20171108-06)

Gehanteerde afschrijvingstermijnen
 5
 15
 60
 80

Proj.nr.	en omschrijving verbeteringsmaatregelen		Kosten excl. Btw	Inflatie correctie	Kosten exclusief inflatie	Jaar uitvoering	Afschrijvings- termijn
1	Onderzoek en planvorming						
2	▪ Actualiseren Gemeentelijk Rioleringsplan	zie expl. obv kap.last 30.000		1,00	0	2021	5
3	▪ Waterkwaliteitspoor						
4	— Kleine kernen	zie kap.last 50.000		1,00	0	2019	5
5	— Kern Wijchen (denkstappenmodel); hieruit volgt noodzaak van autonoom afkoppelen		100.000	1,00	100.000	2018	5
6	▪ Actualiseren Basisrioleringsplannen (exploitatie)	zie expl. 10.000 per jaar					
7	— 1ste jaar			1,00	0	2018	5
8	— 2de jaar			1,00	0	2019	5
9	— 3de jaar			1,00	0	2020	5
10	— 4de jaar			1,00	0	2021	5
11	— 5de jaar			1,00	0	2022	5
12	▪ Ombouw mechanische riolering naar vrijverval	zie kap.last 10.127		1,00	0	2022	5
13	▪ Maaielandanalyse wateroverlast		20.000	1,00	20.000	2019	5
14	▪ Klimaatbestendigheid openbare ruimte		20.000	1,00	20.000	2021	5
15	▪ Validatie meetgegevens	20.000					
16	— 2de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2019	5
17	— 3de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2020	5
18	— 4de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2021	5
19	— 5de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2022	5
20	▪ Onvoorzien	20.000					
21	— 2de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2019	5
22	— 3de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2020	5
23	— 4de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2021	5
24	— 5de jaar	25%	5.000	1,00	5.000	2022	5
25							
26	Verbeteringsmaatregelen						
27	▪ 5 ha afkoppelen (samenloop met reconstructies)	750.000					
28	— 1ste jaar	20%	150.000	1,00	150.000	2018	60
29	— 2de jaar	20%	150.000	1,00	150.000	2019	60
30	— 3de jaar	20%	150.000	1,00	150.000	2020	60
31	— 4de jaar	20%	150.000	1,00	150.000	2021	60
32	— 5de jaar	20%	150.000	1,00	150.000	2022	60
33	▪ 39 ha afkoppelen of 6.300 m3 verruimen (autonoom)	10.000.000					
34	— 2de jaar	5%	500.000	1,00	500.000	2019	60
35	— 3de jaar	5%	500.000	1,00	500.000	2020	60
36	— 4de jaar	5%	500.000	1,00	500.000	2021	60
37	— 5de jaar	5%	500.000	1,00	500.000	2022	60
38	— vanaf het 6de jaar dient de noodzaak nog te worden vastgesteld	n.n.t.b.					
39	▪ Verruiming A-watgang achter BBB Zesweg fase 2	zie kap.last 100.000		1,00	0	2022	60
40	▪ Stelselaanpassingen Hernen (aanpak wateroverlast)		567.000	1,00	567.000	2018	60
41	▪ Plaatsing debietmeters gemalen	100.000					
42	— 2de jaar	25%	25.000	1,00	25.000	2019	15
43	— 3de jaar	25%	25.000	1,00	25.000	2020	15
44	— 4de jaar	25%	25.000	1,00	25.000	2021	15
45	— 5de jaar	25%	25.000	1,00	25.000	2022	15
46	▪ Automatische datauitwisseling (software)		10.000	1,00	10.000	2020	5
	Totaal investeringen:		3.607.000		3.607.000		

Gemeente Wijchen

Scenario: 4b - "Basis" - Huidige uitgangspunten; doorrekening over 60 jaren; stijging inkomsten 1% per jaar t/m 2044

Bedragen zijn (waar van toepassing) inclusief btw

Er wordt geen rekening gehouden met inflatie

8-11-2017

(versie 20171108-06)

2 Kostendekkend tarief tot aan einde looptijd (in 2077)	5.592.399 Stand reserve en voorziening begin berekening
2,25% Rekenrente nieuwe investeringen en vervangingen	8.039.127 Stand voorziening einde berekening
0,00% BTW percentage	2 Afschrijving nieuwe investeringsprojectenen op lineaire basis
163.617 Restboekwaarde einde berekening	3 (Vervangingen / instandhouding rechtstreeks uit voorziening)

berekening rioolheffing					tariefgroep basis				Inkomsten			Uitgaven					verschil				
jaar	aantal woningen niet won.	aantal aanslagen niet won.	autonome groei woningen en niet won.	aantal equivalente aanslagen	equivalente heffing per aanslag	stijging tov vorig jaar	benodigde inkomsten uit rioolheffing	inflatie correctie inkomsten	opbrengst basis tarief	Extra storting Algemene Middelen	Totaal inkomsten	Totaal exploitatie bestaand	kapitaallasten bestaand	kapitaallasten nieuw	vervanging rechtstreeks afschrijven	Totaal uitgaven	verschil inkomsten uitgaven	rente over negatieve reserve incl. voorziening 0,00%	theoretisch reserve incl. voorziening incl. rente	saldo reserve incl. voorziening	jaar
1 2017	19950	0	0	19950	187,53	nvt	5.140.000	1,00	3.741.224	150.000	3.891.224	-1.893.933	-517.073	0	-591.544	-3.002.550	888.673	0	6.481.072	6.481.072	2017
2 2018	19950	0	0	19950	196,56	4,8%	3.290.000	1,00	3.921.321	2.000.000	5.921.321	-1.860.013	-511.312	-31.950	-3.370.265	-5.773.540	147.781	0	6.628.853	6.628.853	2018
3 2019	19950	0	0	19950	200,56	2,0%	3.290.000	1,00	4.001.195	2.000.000	6.001.195	-1.903.110	-545.426	-66.151	-691.267	-3.205.954	2.795.241	0	9.424.094	9.424.094	2019
4 2020	19950	0	0	19950	206,12	2,8%	5.290.000	1,00	4.112.005	0	4.112.005	-1.933.991	-560.887	-99.341	-661.491	-3.255.709	856.296	0	10.280.389	10.280.389	2020
5 2021	19950	0	0	19950	209,92	1,8%	5.290.000	1,00	4.187.805	0	4.187.805	-1.954.183	-544.888	-131.972	-368.691	-2.999.734	1.188.071	0	11.468.460	11.468.460	2021
6 2022	19950	0	0	19950	212,99	1,5%	5.290.000	1,00	4.249.233	0	4.249.233	-1.988.239	-514.631	-160.412	-2.414.002	-5.077.284	-828.051	0	10.640.410	10.640.410	2022
7 2023	19950	0	0	19950	215,12	1,0%	5.290.000	1,00	4.291.725	0	4.291.725	-1.996.104	-518.811	-153.576	-2.250.655	-4.919.145	-627.420	0	10.012.990	10.012.990	2023
8 2024	19950	0	0	19950	217,28	1,0%	5.290.000	1,00	4.334.643	0	4.334.643	-1.996.104	-509.921	-145.777	-3.652.925	-6.304.727	-1.970.084	0	8.042.906	8.042.906	2024
9 2025	19950	0	0	19950	219,45	1,0%	5.290.000	1,00	4.377.989	0	4.377.989	-1.996.104	-494.544	-140.113	-1.071.643	-3.702.404	675.585	0	8.718.490	8.718.490	2025
10 2026	19950	0	0	19950	221,64	1,0%	5.290.000	1,00	4.421.769	0	4.421.769	-1.996.104	-487.611	-132.539	-753.278	-3.369.532	1.052.237	0	9.770.728	9.770.728	2026
11 2027	19950	0	0	19950	223,86	1,0%	5.290.000	1,00	4.465.987	0	4.465.987	-1.996.104	-475.159	-129.100	-882.775	-3.483.138	982.849	0	10.753.576	10.753.576	2027
12 2028	19950	0	0	19950	226,10	1,0%	5.290.000	1,00	4.510.646	0	4.510.646	-1.996.104	-467.857	-127.706	-5.465.211	-8.056.877	-3.546.231	0	7.207.345	7.207.345	2028
13 2029	19950	0	0	19950	228,36	1,0%	5.290.000	1,00	4.555.753	0	4.555.753	-1.996.104	-445.349	-126.312	-6.361.352	-8.929.117	-4.373.364	0	2.833.981	2.833.981	2029
14 2030	19950	0	0	19950	230,64	1,0%	5.290.000	1,00	4.601.310	0	4.601.310	-1.996.104	-438.911	-124.919	-5.513.371	-8.073.304	-3.471.993	0	-638.012	-638.012	2030
15 2031	19950	0	0	19950	232,95	1,0%	5.290.000	1,00	4.647.324	0	4.647.324	-1.996.104	-409.141	-123.525	-5.973.423	-8.502.192	-3.854.869	0	-4.492.881	-4.492.881	2031
16 2032	19950	0	0	19950	235,28	1,0%	5.290.000	1,00	4.693.797	0	4.693.797	-1.996.104	-383.815	-122.131	-1.291.969	-3.794.018	899.778	0	-3.593.102	-3.593.102	2032
17 2033	19950	0	0	19950	237,63	1,0%	5.290.000	1,00	4.740.735	0	4.740.735	-1.996.104	-378.336	-120.737	-5.172.485	-7.667.661	-2.926.927	0	-6.520.029	-6.520.029	2033
18 2034	19950	0	0	19950	240,01	1,0%	5.290.000	1,00	4.788.142	0	4.788.142	-1.996.104	-372.857	-117.676	-3.543.293	-6.029.931	-1.241.788	0	-7.761.818	-7.761.818	2034
19 2035	19950	0	0	19950	242,41	1,0%	5.290.000	1,00	4.836.024	0	4.836.024	-1.996.104	-367.378	-114.653	-2.087.087	-4.565.223	270.801	0	-7.491.017	-7.491.017	2035
20 2036	19950	0	0	19950	244,83	1,0%	5.290.000	1,00	4.884.384	0	4.884.384	-1.996.104	-361.901	-111.668	-1.449.115	-3.918.788	965.596	0	-6.525.421	-6.525.421	2036
21 2037	19950	0	0	19950	247,28	1,0%	5.290.000	1,00	4.933.228	0	4.933.228	-1.996.104	-356.424	-108.720	-2.734.733	-5.195.981	-262.753	0	-6.788.174	-6.788.174	2037
22 2038	19950	0	0	19950	249,75	1,0%	5.290.000	1,00	4.982.560	0	4.982.560	-1.996.104	-350.945	-107.476	-1.429.466	-3.883.990	1.098.569	0	-5.689.605	-5.689.605	2038
23 2039	19950	0	0	19950	252,25	1,0%	5.290.000	1,00	5.032.385	0	5.032.385	-1.996.104	-345.467	-106.232	-1.049.336	-3.497.139	1.535.246	0	-4.154.359	-4.154.359	2039
24 2040	19950	0	0	19950	254,77	1,0%	5.290.000	1,00	5.082.709	0	5.082.709	-1.996.104	-339.991	-104.988	-4.342.747	-6.783.830	-1.701.120	0	-5.855.479	-5.855.479	2040
25 2041	19950	0	0	19950	257,32	1,0%	5.290.000	1,00	5.133.536	0	5.133.536	-1.996.104	-321.078	-103.744	-3.804.041	-6.224.967	-1.091.431	0	-6.946.910	-6.946.910	2041
Gemiddelde over 60 jaar					149,62		313.250.000		298.488.915	4.150.000	302.638.915	-119.323.063	-15.733.741	-5.658.823	-159.476.560	-300.192.187		0		0	

De totalen en gemiddelden in de allerlaatste regel betreffen de getallen over de gehele rekenperiode van 60 jaar

B6 RAADSVOORSTEL

(bijlage gereserveerd voor het raadsvoorstel)

B7 RAADSBSLUIT

(bijlage gereserveerd voor het raadsbesluit)